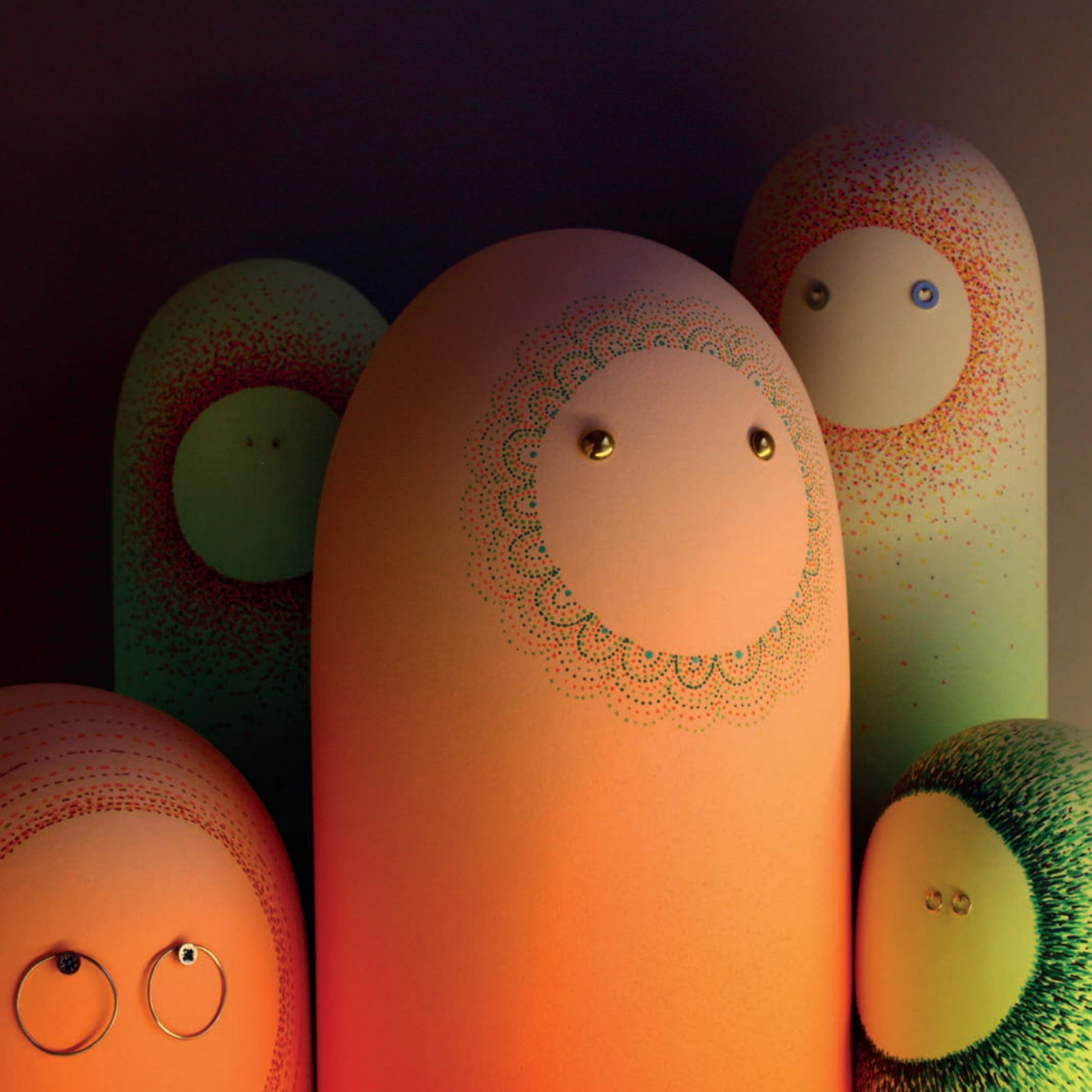

AC Falla El Mocador / Sagunt 2019 / Vol. 2

Edita

AC Falla el Mocador

Coordinació

Fundació Bromera, Rosa Benet i Hugo Morte

per al foment
de la lectura

Equip de redacció

Ricard Balanzà, Rosa Benet, Teresa Broseta, Carles Cano, Imma Cerdà,
Alba Fluixà, Josep Antoni Fluixà, Fina Girbés, Francesc Gisbert,
Joan Isach, Enric Lluch i Estíbaliz Sáez

Il·lustracions

Ricard Balanzà

Maquetació

Yogur de Fresa

Pots veure el llibret digital ací

<https://issuu.com/elmocador>

Depòsit legal

V-214-2011

Justificació de tirada

300 exemplars

El present llibret participa en la convocatòria dels premis de la Generalitat Valenciana per a la promoció de l'ús del valencià. Aquest llibret ha estat revisat per AVIVA Sagunt.

L'AC Falla el Mocador no es fa responsable de les opinions de les col·laboracions literàries.

Índex

La xicalla

[p. / 7]

Introducció

Ricard Balanzà

[p. / 9]

Pròleg / La por i la literatura infantil i juvenil valenciana

Josep Antoni Fluixà

[p. / 17]

Estimats monstres / Falla d'infants El Mocador

Ricard Balanzà

[p. / 28]

Set monstres que contenen contes i fan música en lloc de por

Rosa Benet Carot

[p. / 31]

Si no m'adorm

Fina Girbés

[p. / 43]

Lliçó d'anatomia monstruosa

Carles Cano

[p. / 45]

Les històries de musilàndia

Estíbaliz Sáez Moreno

[p. / 47]

La nit dels monstres

Alba Fluixà Pelufo

[p. / 57]

Una criatura monstruosa

Enric Lluch

[p. / 59]

La dolçaina, el tabalet i el sol

Joan Isach Alegre

[p. / 65]

El comiat dels monstres

Teresa Broseta

[p. / 73]

Paco Muñoz i els meus fills

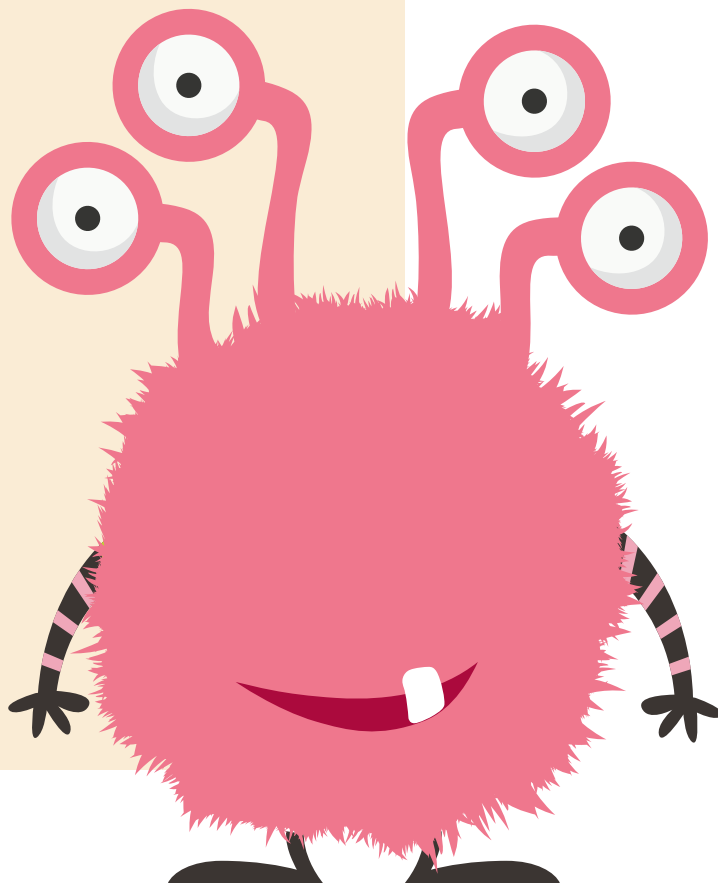
Imma Cerdà

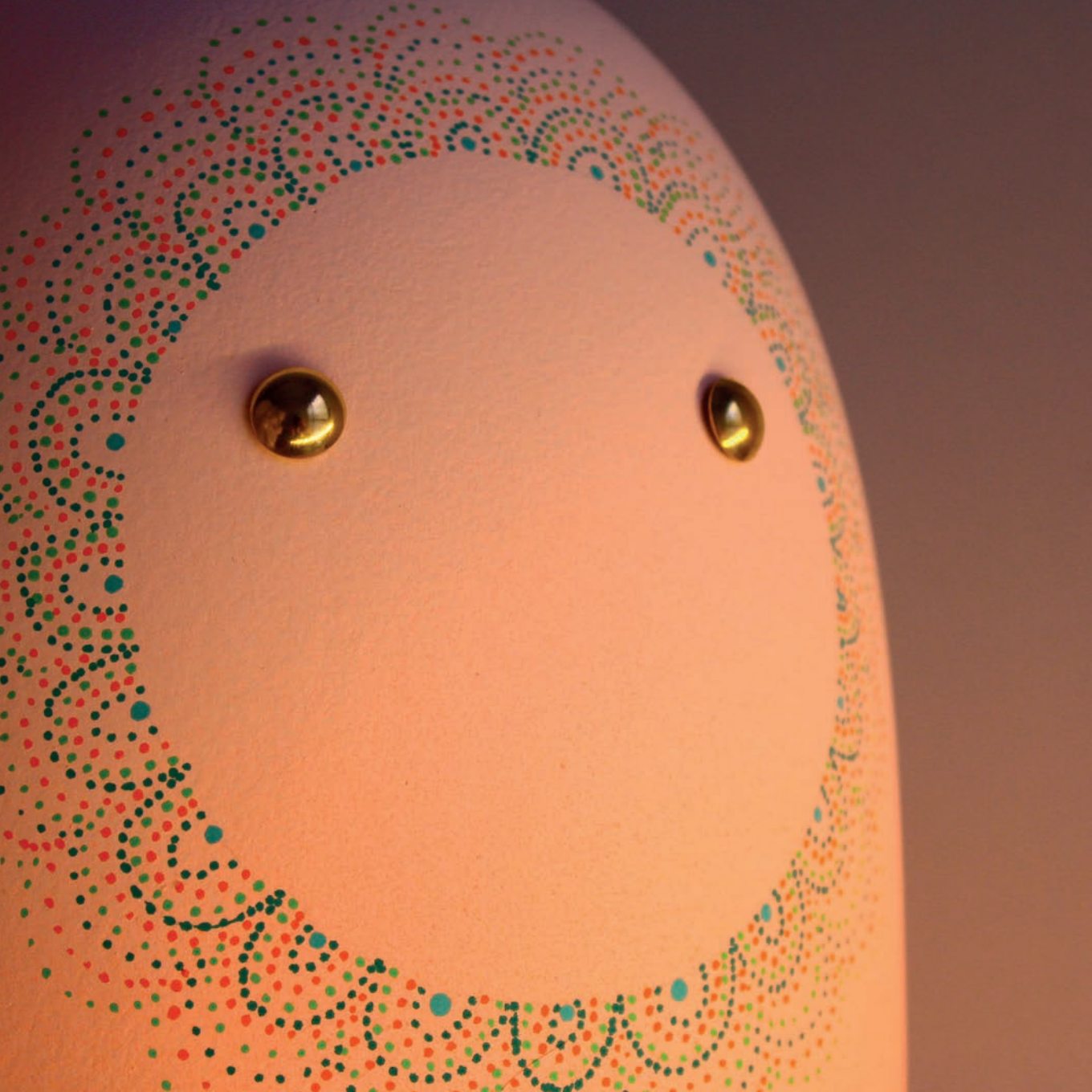
[p. / 83]

La revolució dels monstres valencians

Francesc Gisbert

[p. / 87]

La xicalla

Manuel Gil Argente

Maria Morte Gaspar

Luz Morte Lluesma

Paula Soriano Muñoz

Julia Morte Lluesma

Aitana Morte Langanán

Gala Rodríguez Gómez

Juan Cuevas Vela

Rubén Gil Argente

Marta Morte Gaspar

Sofía Espuig Caballero

Rafa Soler López

Baltasar Soriano Muñoz

Francisco Molina Zamorano

Irene Molina Zamorano

Lucia Ferrara Gallego

Maria Verdú Casabella

Laura Macián Macián

Marta Gracia Ríos Soto

Aitana Beltrán Caballero

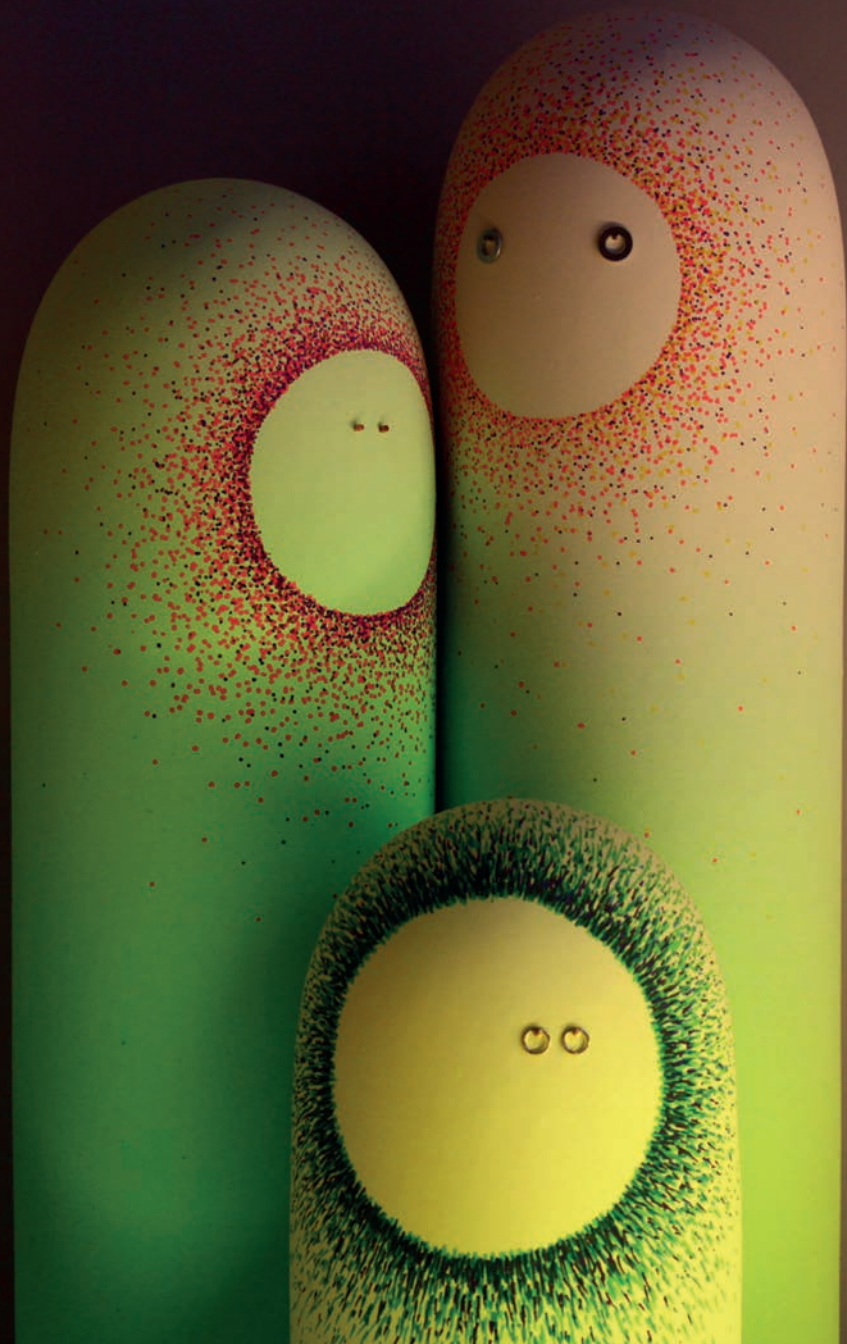
Joan Ferrara Gallego

Oscar Tierno Romero

Paola Català Camarena

Sara Felipe Gallego

Amb totes dues mans
alçades a la lluna,
obrim una finestra
en aquest cel tancat.

[...]

El fum dibuixarà
l'inici de la història
com una heura de joia
entorn del nostre cos
i plourà i farà sol
i dansarem a l'aire
de les noves cançons
que la terra rebrà.

[...]

Maria Mercè Marçal

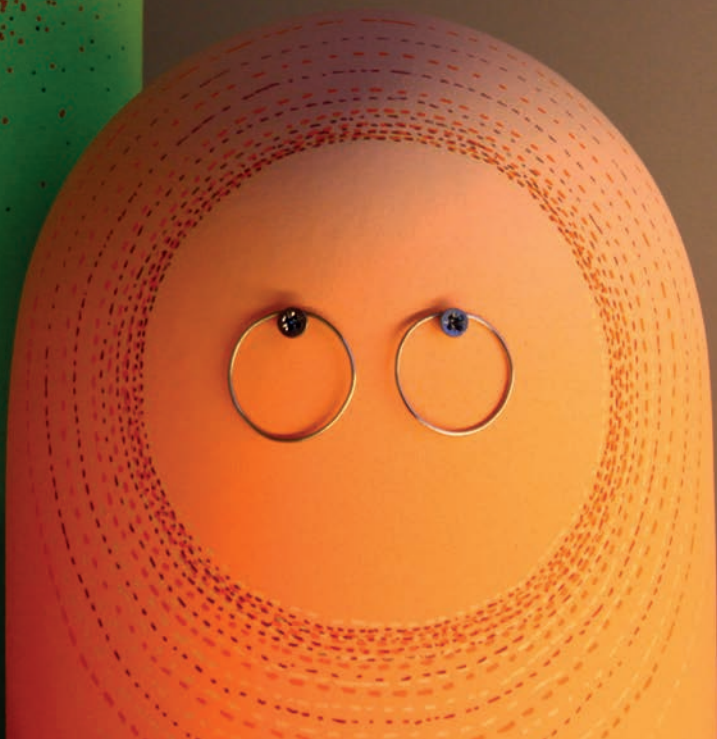
Cal vèncer les pors i
els temors, atrevir-se,
ser valent en la diferència,
essent sempre conscients
d'allò que ens fa sensibles
i especials, però alhora
immensament bells i forts.

La falla és una reflexió sobre
les complexitats de créixer
i les preocupacions que se'ns
hi apareixen a la infància
i l'adolescència, des de la
cançó de bressol a la presa de
consciència.

Els monstres, éssers
llegendaris i perversos de
la imaginació, atapeïts de
roïnes característiques, han
espantat la humanitat des de
temps primitius. En aquesta
falla, trobarem d'estimar-los.
I reescriure la seua malícia.

Els monstres -les pors- poden
tindre un origen interior o
exterior de nosaltres, com la
foscor, l'assetjament escolar,
els malsons, qualsevol canvi,
alguns sorolls desconeguts, la
gent dolenta, els complexos o
la por a fer el ridícul, entre
d'altres.

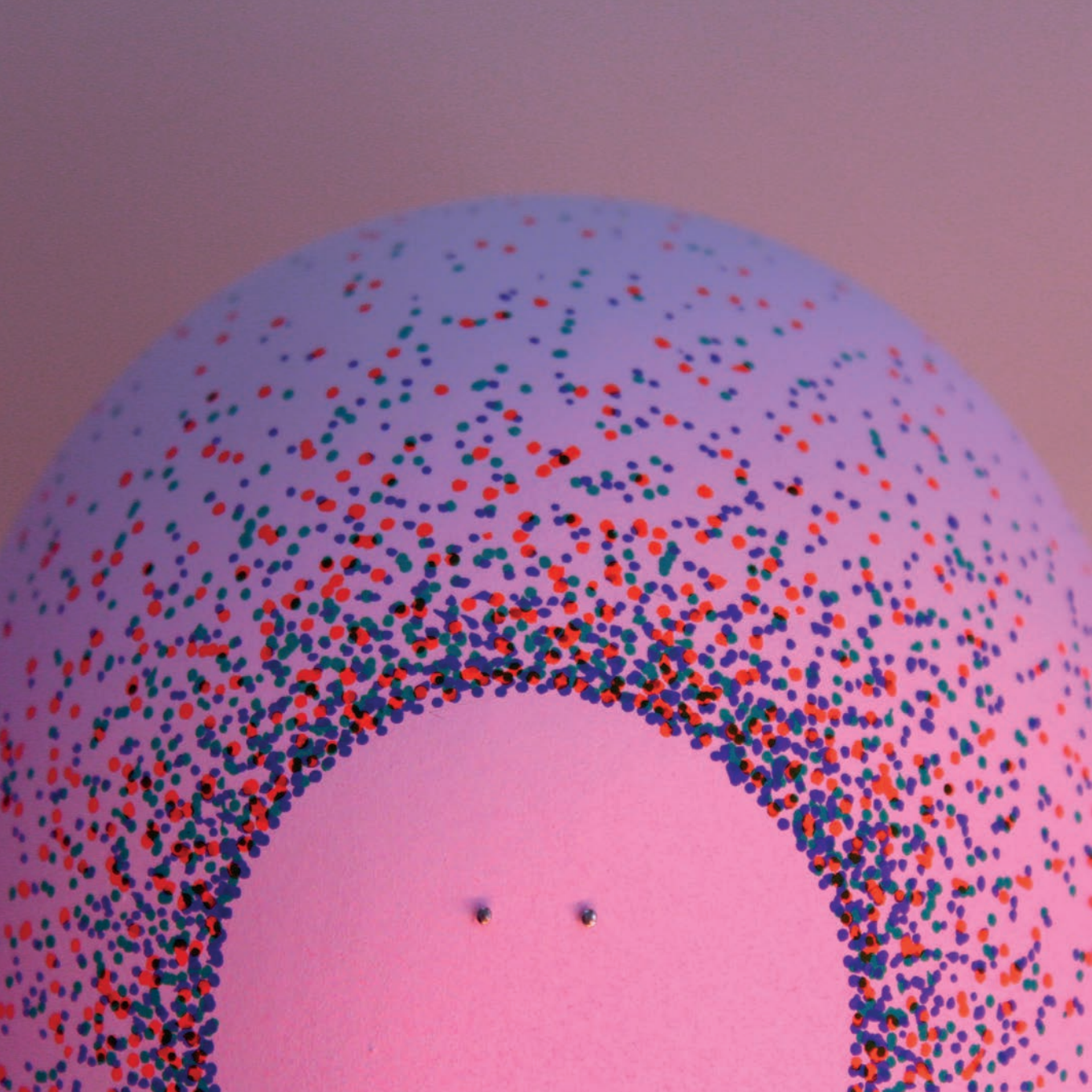
Una vegada plantada la falla,
trobem una xiqueta que
tracta d'atrapar una colla
de monstres. Amb l'acció
d'abraçar-los els fa seus,
i s'enforteix, acceptant
i superant les pors i els
malsons que aquests li han
fet patir. Es transforma.
Sap que eixirà enfortida
després d'aturar-los, perquè
el coneixement, el saber i la
cultura són el seu gran fort.
I tenint-los a les seues mans
creix, i valentament avança.

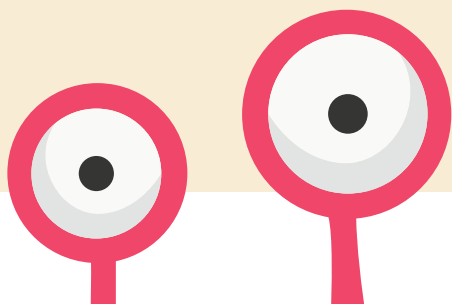

Per ordre de l'Alcalde
 es fa saber a tothom
 que una fera ferotge
 del parc s'escaparà.
 Es prega a les senyores
 compren força aliments
 i no surten de casa
 fins que torne el "bon temps".
 Tot el que tinga cotxe
 que fota el camp corrent,
 i se'n vaja a la platja,
 a la torre o als hotels.
 L'Alcalde s'encarrega,
 fent ús dels seus poders,
 de la fera ferotge
 deixar-la sense dents.
 El que això no aconsegueixca
 que no es queixi després
 si per culpa la fera
 ell rep algun turment.
 Jo que no tinc ni casa,
 ni cotxe, ni un carret
 em vaig trobar aquell dia
 la fera en el carrer.
 Tremolant i mig mort:
 -Ai Déu, redéu, la fera!
 I en veure'm tan fotut
 em va dir molt planera:
 -Xicot, per què tremoles?
 Jo no te'n menjaré.

-I doncs, per què t'escapes
 del lloc que tens marcat?
 -Vull parlar amb l'Alcalde
 i dir-li que tinc fam,
 que la gàbia és petita,
 jo necessite espai.
 Els guàrdies que la veuen
 la volen atacar,
 la fera es defensa,
 no la deixen parlar.
 Com són molts i ella és sola,
 no pot i me l'estoven.
 I emprenyats per la feina,
 a la gàbia me la tornen.
 Per ordre de l'Alcalde es fa
 saber tothom
 que la fera ferotge
 ja no ens traurà la son.
 I gràcies a la força
 no ha passat res de nou,
 tot és normal i "maco"
 i el poble resta en pau.

Ovidi Montllor

La por és un dels sentiments més primaris i universals. Afecta, almenys, a totes les espècies d'animals i, segons els científics, gràcies a la por som capaços de subsistir. En els animals la por fa aguditzar l'instint de supervivència i reaccionar davant qualsevol perill. En l'ésser humà és innegable que si no tingueren cap control emocional que frenara el nostre temperament intrèpid, aventurer i irracional, ja hauríem desaparegut com a espècie al nostre planeta. De fet, els experts que estudien l'evolució humana diuen que nosaltres, els humans actuals, som fills dels primers homínids que mostraren una actitud més covard davant l'entorn. Els valents que s'aventuraren a enfrontar-se amb un lleó van morir sense cap descendència.

I, sens dubte, per a això mateix, la transmissió

oral del sentiment de por ha sigut tan important en totes les cultures. La gran majoria dels contes populars tenen sempre un missatge: si els infants i els joves no fan cas de la saviesa dels vells, les conseqüències són nefastes i dolentes per a qui no és obedient. No ens ha d'estranyar que, segles i segles, d'adoctrinament en aquest aspecte hagen fet que la por a tot allò que ens és desconegut siga un dels temes predilectes de la literatura infantil i juvenil universal. Ni tampoc que la literatura -en l'actualitat bàsicament escrita- servisca per a mantindre aquesta emoció vital i necessària per a la nostra subsistència.

De fet, és tot un gènere complet el que s'ha creat a poc a poc, amb la introducció d'una gran varietat de personatges i de situacions. I, fins i tot, s'han començat

a escriure històries en les quals conviuen monstres d'una variada procedència geogràfica i cultural. El cinema, sens dubte, ha ajudat també a popularitzar personatges estranys com els vampirs, els homes llops o les mòmies. I, en aquest sentit, la literatura infantil i juvenil valenciana no es podia mostrar aliena. Les nostres escriptores i els nostres escriptors s'han sentit també atrets pel conreu d'aquest tipus d'històries aterradoras protagonitzades per personatges del món dels malsons. Recordem, per exemple, la rondalla «I queixalets també» d'Enric Valor, encara que, potser, en la nostra tradició popular la narració de por no siga tan abundant com ho és, entre altres llocs, a Galícia, en la cultura literària de la qual abunden les històries de fantasmes i d'aparicions nocturnes.

La por, com a gènere literari, entre nosaltres té una presència més recent, però

[p. / 19]

Les nostres
escriptores
i els
nostres
escriptors
s'han sentit
també atrets
pel conreu
d'aquest
tipus
d'històries
aterradoras

gens menyspreable. Si fem un repàs als catàlegs editorials vigents, observarem que hi ha un conreu notable de títols que tenen com a tema la por o que utilitzen els personatges del món de la por com a protagonistes de la història que narren. Perquè, en realitat, en la literatura actual no sempre les històries amb monstres tenen com a objectiu fer por al lector. En molts casos, la intenció és la contrària: fer riure. Aquest és el cas d'una de les col·leccions de por que més ha triomfat entre els lectors més infantils, la col·lecció «El bagul dels monstres», publicada per Edicions Bromera i escrita per Enric Lluch. Trobem en aquesta col·lecció deu llibres amb títols ben significatius del tipus de personatge que protagonitza cada història: *La bruixa*, *El vampir*, *L'home del sac*, *El zombi*, *El fantasma*, *La mòmia*, *L'ogre*, *L'esquelet*, *El monstre de l'armari* i *L'home*

Llop. Les històries que tots aquest títols narren tenen sempre el toc d'humor irònic tan característic d'Enric Lluch i ens presenten uns monstres humanitzats que conviuen també amb les seues pors.

Per sort, l'aportació d'Enric Lluch no és l'única en aquest sentit de desmitificació dels personatges dolents. En la nostra literatura recent, trobem un autor que també ha profunditzat i reïncidit sovint en el món de les pors col·lectives. Ens referim a l'alcoià Francesc Gisbert que ha portat a cap una excel·lent i necessària tasca de reivindicació dels personatges fantàstics valencians relacionats amb la por. D'aquest autor, per exemple, Andana Editorial ha publicat diverses obres que podem adscriure a aquest tipus de gènere literari: en la col·lecció «Àlbums Il·lustrats»

trobem el títol, *La Maria no té por*; en la col·lecció «El maquinista», *Una família de por*; en la col·lecció «Els amics dels monstres», que té només un títol de moment, *Els amics del Butoni*; i en la col·lecció «Trencadís», *Por o fugirem*, una obra de creació col·lectiva feta amb Víctor Labrado i Joan Borja. A més, Francesc Gisbert és autor de *La vall encantada*, una obra que combina excel·lentment elements narratius de tradició popular amb altres de caràcter històric com l'estraperlo a l'època de la postguerra. Francesc Gisbert és, sens dubte, un dels nostres escriptors més interessants amb una obra d'una qualitat mitjana més que notable.

I, precisament, aquesta obra última de Francesc Gisbert tanca una de les col·leccions de literatura infantil i juvenil més estrictament dedicada al gènere que estem

ressenyant: la col·lecció «El Micalet de Por», publicada per Edicions Bromera. Es tracta d'una col·lecció destinada a lectors infantils d'entre els 8 als 12 anys d'edat. Conté, en conseqüència, històries més llargues que les de la col·lecció «El bagul dels monstres» i té com a objectiu provocar en el lector inquietud i estats d'alteració sensitiva de por. No són ja històries amb humor com les d'Enric Lluç, sinó contades des de la intriga i la descoberta de l'enigma d'un món desconegut. De moment, hi podem trobar dotze llibres, l'últim dels quals, com he dit, és la novella de Francesc Gisbert. A la col·lecció predominen les obres d'autor estranger traduïdes, però també hi ha autors valencians, encara que hi ha un que s'amaga sota un pseudònim d'aparença anglofona. Els títols publicats fins ara, a excepció del de Gisbert

ja citat, són els següents: *L'hivernacle del terror* de Jenny Nimmo, *L'herència maleïda* de Jan Mark, *Els espectres de la nit* de K. M. Peyton, *Una mà freda en la boira* d'Alan Monroe-Finch, *Els fantasmes de Bloody Hill* de Tim Wilson, *Malsons* d'Anne Fine, *El rellotge mecànic* de Philip Pullman, *El fantasma de la Mansió Lunenburg* d'Eric Wilson, *El nigromant* de Tim Wilson, *La tomba de Mary Jay* d'Alan Monroe-Finch i *Tres colps en la nit* de Pasqual Alapont. Per últim, a Andana Editorial hem de ressaltar que fa poc s'ha iniciat una nova col·lecció, «Anna Dèdalus», protagonitzada per una detectiu de setze anys filla també d'un matrimoni de detectius que han mort en estranyes circumstàncies en una misteriosa mansió. Però aquesta col·lecció de moment només té un títol, *El misteri de la mansió cremada* de Miguel Ángel Giner Bou,

Xulia Vicente Jiménez i Núria Tamarit, i no sabem si es decantarà més cap a la narració de misteri o cap a l'intriga detectivesca.

La resta dels llibres de por els trobem barrejats en les diferents col·leccions de literatura infantil i juvenil de les editorials valencianes. Per als més menuts, per exemple, tenim àlbums il·lustrats que ajuden als xiquets i a les xiquetes a superar els temors o a conviure amb ells. En aquest sentit, a Andana Editorial trobem un magnífic àlbum, *El Grotlin* de Benji Davies, un monstre estrany que recorre les teulades brutes i humides del Londres de l'època victoriana i que espanta a la protagonista. Altres àlbums il·lustrats destinats als lectors més menuts els trobem a Edicions Bromera. Em referisc a títols com *El monstre de l'armari*

existeix... d'Antoine Dole, *Els fantasmes no toquen a la porta* de Rocío Bonilla i Eulàlia Canet, *La por del passadís* de Raimon Portell o les històries escrites per Enric Lluch, *La bruixa Marruixa*, amb il·lustracions d'Óscar T. Pérez, i *El vampir Ladislau*, amb il·lustracions de *Fernando Falcone*.

Però, tret dels llibres esmentats per a infants, cal ressenyar que la majoria dels llibres inscrits en el gènere de terror es destinen a lectors joves i els trobem també inserits dins de les col·leccions generals de literatura juvenil que tenen les editorials. Hi trobarem barrejades obres d'autoria autòctona i obres procedents d'altres literatures estrangeres, sobretot de llengua anglesa. A Edicions Bromera, per exemple, dins la col·lecció «El Micalet Galàctic» hi ha

publicades, en la sèrie blava, dues adaptacions d'obres clàssiques de la literatura anglesa *Frankestein* de Mary Shelley i *Dràcula* de Bram Stoker, però també hi ha obres actuals de la literatura alemanya com *Històries de por* d'Angela Sommer-Bodenburg o de la literatura gallega, *Mals temps per a fantasmes* d'Agustín Fernández Paz i

La majoria
dels llibres
inscrits en
el gènere
de terror
es destinen
a lectors
joves

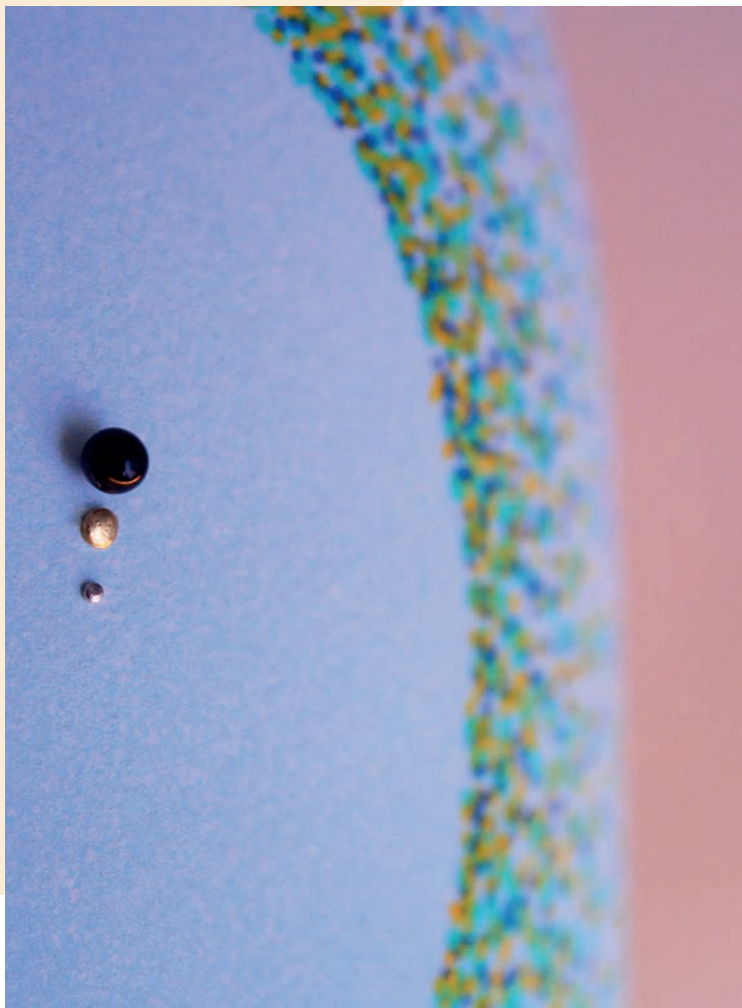
Hola, estúpid monstre pelut de Fina Casalderrey, encara que aquesta última en la sèrie roja de la mateixa col·lecció. I, fins i tot, una obra d'un autor valencià en la sèrie blava, *La mansió del terror* de Jesús Cortés. També a Bromera, però en la col·lecció més juvenil, «Espurna», s'han publicat obres que tenen la por com a gènere. Hi hem de destacar les traduccions de l'escriptor gallec Agustín Fernández Paz *Fantasmes de llum*, *Nit d'ombres voraces*, *Aire negre* i *Cartes d'hivern*. Com també les obres de l'escriptora catalana Mercè Company, *La veu* i *La presència*, dues obres on la mort i el més enllà estan molt presents per a provocar un estat d'inquietud en el lector. A més, en aquesta col·lecció hi ha una presència notable d'autors valencians: *La mèdium* de Silvestre Vilaplana, *Les ombres del bosc* i *L'estirp de l'horror*,

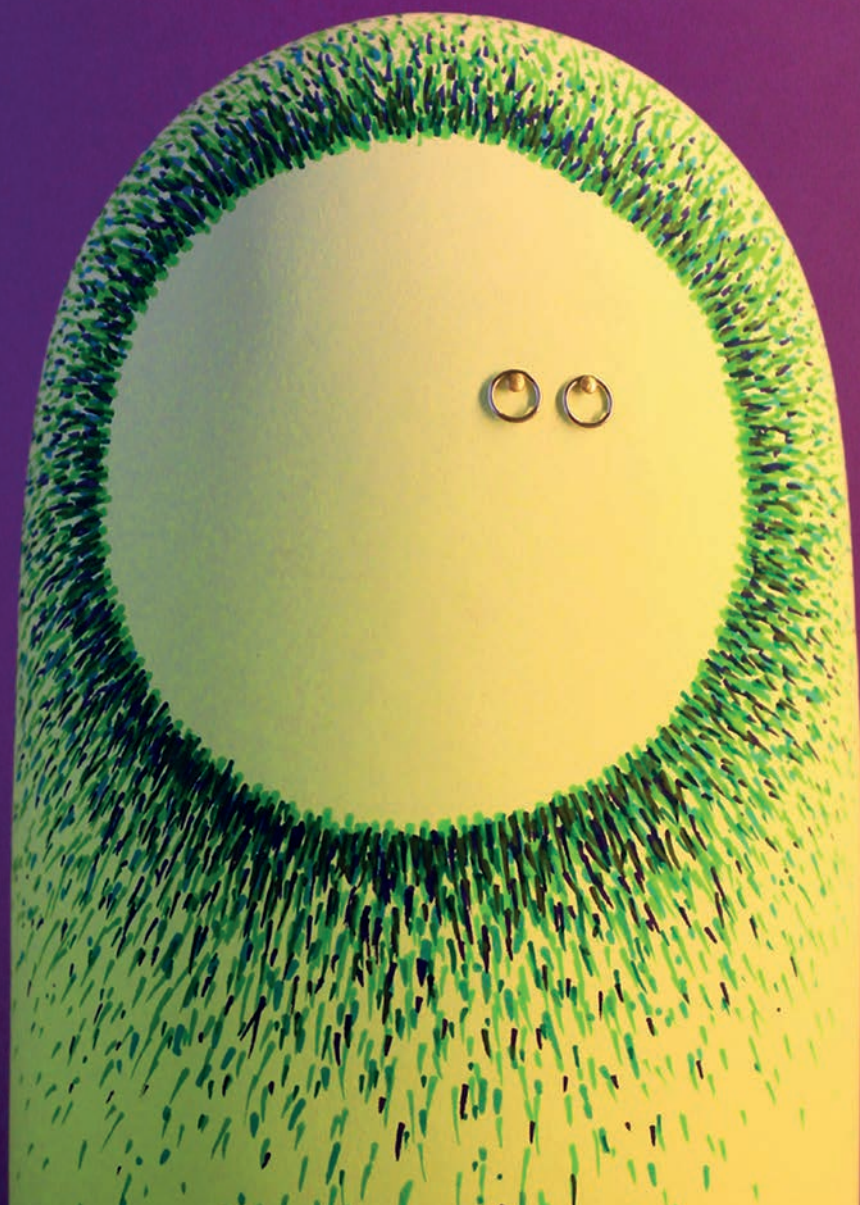
ambdues de Vicent Enric Belda, i *L'última cursa de l'home fort* d'Alan Monroe-Finch, pseudònim amb què s'amaga un conegut autor valencià.

A Edicions Bromera, a més, podem trobar també altres obres en dues col·leccions juvenils més, «Esfera» i «A la lluna de València». En la primera, podem llegir els llibres de Cronelia Funke, *El cavaller fantasma*, i de Philip Pullman, *El compte Karlstein*, a més dels quatre llibres de la sèrie «Diaris de vampirs» de L. J. Smith: *Despertar*, *Conflicte*, *Fúria* i *Invocació*. En la segona, «A la lluna de València», obres clàssiques com *La crida de Cthulhu i l'horror de Dunwich* de Howard Phillips Lovecraft, *La llegenda de Sleepy Hollow* de Washington Irving, *Relats de terror* d'Edgar Allan Poe i *El cas misteriós del doctor Jekyll i el senyor Hyde* de Robert L. Stevenson.

Però Edicions Bromera no és l'única editorial, encara que la seua gran producció la fa mereixedora d'un tracte especial sempre en qualsevol estudi panoràmic de la nostra literatura. Per sort, comptem també amb Edicions del Bullent i Tabarca Llibres. En la primera editorial, s'han de ressenyar llibres molt interessants publicats tots a la col·lecció «Esplai»: *El balnearis dels àngels* d'Eli Llorens Perales, *Els fantasmes del Lacrima Coeli* de Francesc Mompó, *El crim del Mas Maleit* de Joan Pla, *El fantasma de la Torre* de Francesc Gisbert i les obres de Lourdes Boïgues, *El secret de Caterina Cremec* i *L'estranya que habita els meus somnis*. I en la segona editorial, Tabarca Llibres trobem les obres *Assassinats al carrer Morgue* d'Edgar Allan Poe, *Presències* de Berna Blanch Xirivella i *L'elegit* de Francesc Mompó. Com veiem tota una quantiosa producció

que no fa més que refermar la convicció que la literatura de por té la seua justificació i té el seu públic, també entre nosaltres.

Falla d'infants El Mocador

Artista, explicació i relació de la falla:

Ricard Balanzà

Lema

Estimats monstres

Monstres al foc!

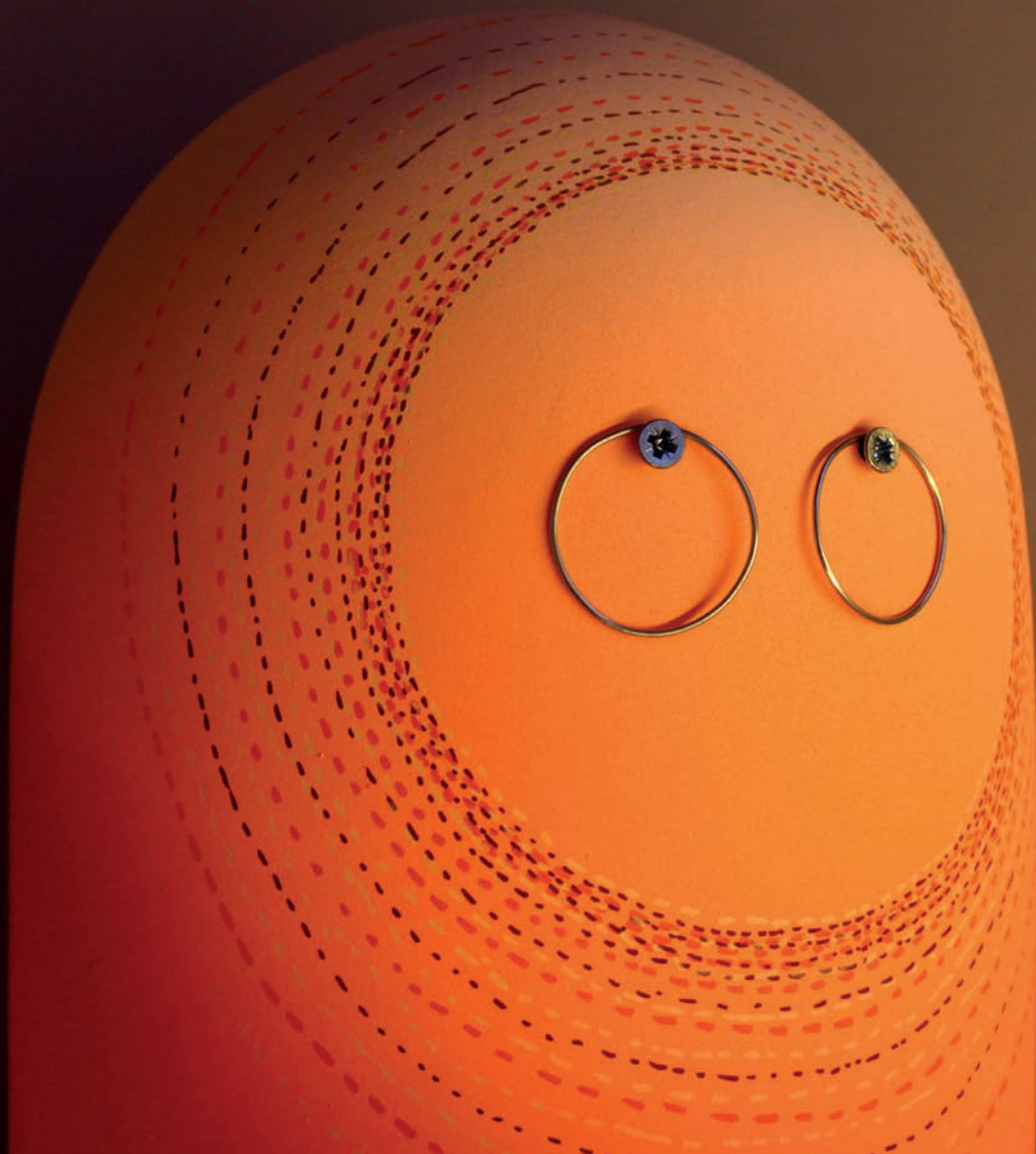
Oferim bellesa,
espantem les pors.

Aquests malsons ací plantats,
estimant els farem a part.

Si se'ls coneix ben bé,
els fantasmes són curts.

El nostre cor batega,
i les bestioles fan fora.

No podran res amb
unió, alegria i combat.

Jo tinc pors. Moltes. Els infants tenen pors. Les persones majors tenen pors. El Miquel té pors. La meua gossa Maia té pors. Tots tenim pors. Les bruixes tenen pors. Els monstres tenen pors.

Ahir al matí, estàvem la meua gossa i jo a casa jugant amb el seu calcetí, i trucaren a la porta. Maia lladrava molt. Vaig obrir la porta i vaig veure set monstres que em digueren si podien passar, que tenien molta fam. Eren cadascun d'un color, i tenien la boca ampla i el nas menut. Els vaig convidar a passar, malgrat que Maia no estava molt convençuda.

Vaig encendre el foc per a fer el dinar: un arròs amb ceba tal com m'ensenyà a fer l'àvia del meu xic. Maia parà de lladrar, perquè els monstres estaven acariciant-la. Jugaven tots amb ella mentre l'arròs amb ceba s'acabava de coure al foc.

Dinàrem tots asseguts a la taula del menjador. Menys Maia, que té el seu plat a terra. Teníem tanta fam que no parlava ningú. No feia cas de res.

Acabàrem de dinar. I els monstres van començar a parlar de la por. Jo no estava molt segura perquè no volia parlar de les meues pors, però ells van insistir.

Continuàvem asseguts al menjador de casa, i em varen contar que la por és una emoció difícil de controlar i la provoca la percepció d'un perill, real o imaginari, que pot ser present, futur o passat.

—Nosaltres controlem les pors
—em va dir el monstre groc assegut davant meu.

—Vols que t'ensenyem a controlar les teues? —em va preguntar el monstre verd.

—Sí, per favor. Us agrairia moltíssim que m'ensenyàreu —vaig respondre jo als monstres.

—Doncs el primer que farem és ensenyar-te les notes musicals —em va afirmar el monstre blau.

—Les notes musicals? —vaig preguntar amb cara de sorpresa.

—Sí, les notes musicals. Aprén: DO-RE-MI-FA-SOL-LA-SI —m'ensenyava el monstre taronja.

—DO-RE-MI-FA-SOL-LA-SI —vaig repetir jo.

Doncs, si els meus amics els monstres controlaven les seues pors, vaig pensar que jo també podria controlar les meues.

Cada monstre s'assignà una nota musical.

El monstre groc - DO

El monstre taronja - RE

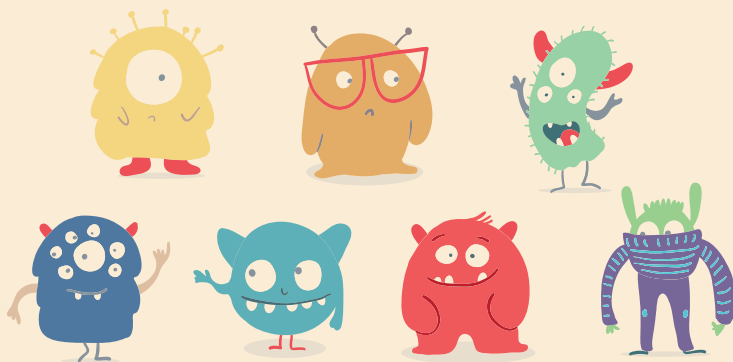
El monstre verd- MI

El monstre indi - FA

El monstre blau - SOL

El monstre vermell - LA

El monstre morat - SI

Aleshores em vaig adonar que els monstres eren set, igual que les notes musicals, que en són set, igual que els colors de l'arc de Sant Martí, que en són set. I vaig pensar que el set és un número molt bonic.

—Estàs preparada perquè t'ensenyem a superar les teues pors? —em va preguntar el monstre indi.

—Sí, estic preparada —vaig respondre.

—Com saps, cadascun de nosaltres som una nota. Jo sóc una nota. I les notes musicals són síl·labes. Ara cadascú de nosaltres esmentarà una paraula que continga la seua nota musical i que t'ajudarà a superar les teues pors. Ho has entès? —em va explicar el monstre morat.

—A veure si me n'he assabentat... Cadascun de vosaltres elegeix una paraula

que conté la vostra nota. I amb eixa paraula m'ajudareu a superar les meues pors —vaig afirmar als monstres.

—Així és, ho has explicat molt bé, enhorabona —em va respondre el monstre vermell.

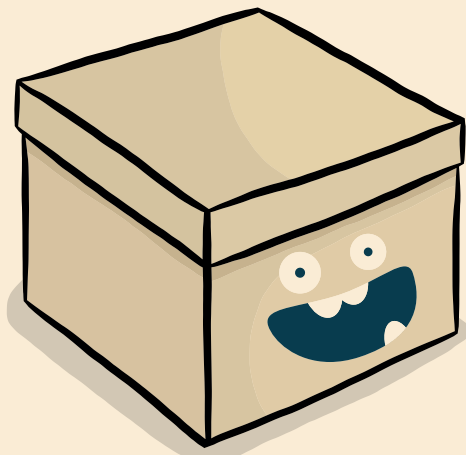
Els monstres i jo vàrem somriure. Perquè els monstres somriuen. Ho sabíeu? De sobte, el monstre groc va dir:

—Jo sóc la nota **DO** i elegisc **CERCADOR**. Necessites un dispositiu per a buscar en internet frases, cites o dites populars de gent coneguda o a la qual admires relacionades amb la por, la valentia i la superació. Com per exemple: “Mai no deixes que la por siga tan gran que t'impedisca seguir avant”.

—Jo sóc la nota **RE** i elegisc **REFLEXIONAR**. I necessites una caixa de sabates de cartró, que de segur que en tens alguna, un full en blanc i una llapissera. A la caixa de cartró li farem un tall (que simularà una boca) perquè es menje totes les teues pors. Mira el dibuix que et faig...

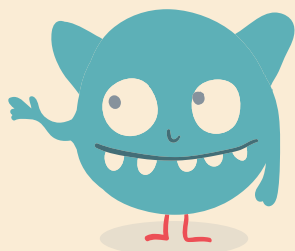
—Després agafaràs el full en blanc, el partiràs en trossets i, amb una llapissera, escriuràs les teues pors. Després doblegues els papers escrits i els col·loques a la caixa **menjapapersdepor**. Amb la caixa, pots guardar-la, o fer el que faig jo, tirar-la al contenidor blau (per ser sostenible). Veuràs com les pors se'n van amb la caixa que les ha menjades.

—Jo sóc la nota **MI** i elegisc **AMISTAT**. Contar-li les teues pors als teus amics i amigues, al teu pare, a la teua mare, a la teua àvia, al teu avi, o fins i tot al teu mestre o mestra, t'ajuda a superar-les. No fa falta a tots, però t'assegure que contar les pors és molt gratificant. Així que la meua forma de superar les pors és contar-les a la persona o a les persones que més confies.

—Jo sóc la nota **FA** i elegisc **FAMÍLIA**. Reuneix la teua família i conteu-vos històries de por. Tu has d'escriure o gravar les històries de por que conta cadascun dels membres de la teua família per a recopilar-les en el llibre o àudio *Les històries terrorífiques familiars* que has de llegir o escoltar de tant en tant.

—Jo sóc la nota **SOL** i elegisc **SOLUCIÓ**: pregunta a tres persones del teu entorn a què tenen por i proposa una solució per a les pors que et conten. Jo vaig preguntar al monstre indi a què tenia por, i saps què em va respondre?

Tenia por a la foscor. Li vaig proposar que quan anara a dormir, es fera amic d'un nino o una nina que s'encarregaria de protegir-lo durant tota la nit. Seria el seu vigilant de les pors. I a l'endemà m'havia de contar si el seu vigilant de les pors havia fet bé la seua feina.

—Jo sóc la nota **LA** i elegisc **PARAULA**. Tria deu paraules que facen molta por i escriu un conte utilitzant aquestes deu paraules. Després has de llegir el conte de por a la teua família quan siga fosc.

—Jo sóc la nota **SI** i elegisc **SINCERITAT**. T'ensenyaré que les pors no són debilitats i reconèixer que tenim por no ens fa menys valents que els altres. Tenir por és de valents, perquè els monstres i les bruixes també tenim por i som molt valents. Tots tenim por. Així que no ens hem de burlar de qui té por, perquè aquell que es burla segurament en tindrà més que la resta.

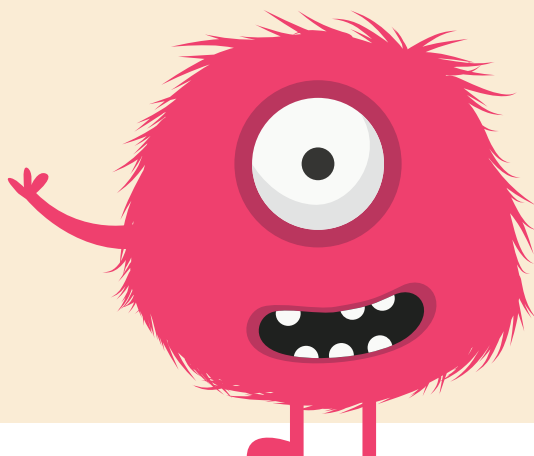
Després d'unes hores, continuàvem asseguts al voltant de la taula de ma casa els monstres i jo, parlant de les pors. Maia continuava dormint damunt la seua manteta al nostre costat.

Vaig aprendre molt amb els set monstres aquella vesprada sobre pors, fent jocs per a superar-les i sobretot vaig aprendre que tinc por perquè sóc molt valenta.

Conte contat, conte acabat.

I recordeu, com va afirmar Nelson Mandela, que: “No és més valent aquell qui no té por, sinó aquell que és capaç de superar-la”.

1. Troba les cinc diferències:

2. Troba els set colors del set
monstres a la sopa de lletres.

GROC, TARONJA, VERD, INDI,
BLAU, VERMELL, MORAT.

Q	E	R	T	Y	U	I	O	P	A	S	D	F	G	H
O	T	F	B	M	N	G	B	V	C	X	Z	L	K	J
A	E	H	R	D	H	E	R	I	L	Q	N	I	V	B
R	A	E	T	U	I	P	A	O	C	E	G	M	S	E
M	I	C	Q	E	B	T	U	O	C	B	G	A	P	N
O	T	P	V	A	J	I	O	M	F	T	I	G	E	I
C	O	E	S	E	M	I	Q	S	E	A	C	A	U	F
A	R	P	L	Z	R	H	L	V	E	R	D	N	A	A
D	U	Q	E	A	R	M	N	P	I	O	U	D	R	R
O	I	X	C	I	V	O	D	O	R	N	R	A	C	A
R	Q	B	D	W	O	R	S	L	C	J	C	L	T	I
H	L	N	R	J	U	A	R	B	L	A	U	F	I	G
O	I	C	O	T	R	T	J	L	V	M	J	B	C	M
L	S	V	N	I	S	A	G	U	N	T	L	V	D	O
A	V	E	R	M	A	L	L	D	K	S	C	H	A	N
C	A	R	B	L	A	E	A	S	U	L	S	I	E	K

3. Quin és el teu color
favorit? I el teu monstre
favorit? Dibuixa i posa-
li nom al teu monstre que
t'ajudarà a no tindre por a la
foscor.

NOM:

4. Aprenem amb els monstres...

Vos presentem a tres monstres, cadascun en la seua posició:

Cerca els nombres que continguen la xifra 7 a la posició corresponent.

CENTENES

679

741

257

786

DESENES

578

287

677

575

UNITATS

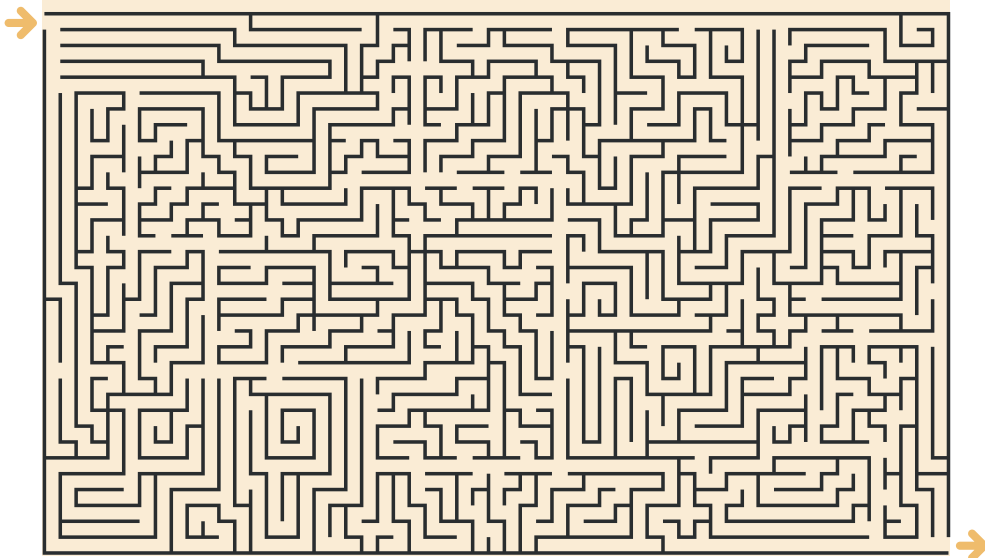
578

487

725

477

5. Resol el laberint.

Si no m'adorm en gitar-me,
guaiten per cada racó
i s'amaguen dins l'armari
de la meua habitació.

Monstres de totes les mides,
monstres peluts i pelats,
monstres amb ulls de granota,
monstres lletjos, desdentats.

Com un flam sense flamera,
tremola tot el meu cos
i la por va doblgant-me
com cabdell sota el llençol.

Si no m'adorm de seguida,
creix la por creix com un gegant
i amolle un crit que traspassa
les portes i els barandats.

Els pares que tant m'estimen
han trobat la solució:
gitar-se a la meua vora
i bressolar el meu son.

*del llibre: "29 Poemes per al dia a dia i un per a la nit"

Si no heu vist mai un monstre, pareu orelles,
obriu un pam boca i ulls i pugeu les celles:
imagineu que un gripau o altra cuca repugnant
hagueren crescut fins fer-se grans com un elefant.
Sí, sí, un escarabat, una eruga, una rata, una panderola,
una aranya, un cuc, o qualsevol altre tipus de bestiola.
Poseu-li després totes aquelles coses que ens fan por:
ulls rojos injectats en sang, que brillen en la foscor,
banyes de bou; de les vespes i mosquits, els fiblons,
les fredes escates de la serp, les urpes dels lleons,
els becs de les àguiles, la gola profunda dels llops,
les esmolades dents del tigre, els braços dels polps,
i unes potes de drac o dels terribles cocodrils del Nil.
Cobriu-ho tot de pèl, i remateu amb una cua d'escorpí.
Ara, ja sabeu com és un monstre i podeu dibuixar-lo,
i d'allà on viuen, a la imaginació, podreu arrancar-lo.
Una volta dibuixat, podeu, si us ve de gust, clar,
fer una bola amb el paper i a la ximenera encistellar.
D'aquesta manera haureu cremat totes les pors,
tots els dimonis, tots els monstres i els malsons.

*Fallera del Mocador. Mestra de Primària del col·legi Sant Vicent Ferrer FESD de Sagunt.

Fa anys i anys va existir una ciutat que era coneguda com “Musilàndia”. En aquesta ciutat vivien uns habitants molt molt peculiars i tots per diferents que foren participaven i s’involucraven en l’activitat de la ciutat.

Els instruments de vent de metall com la senyora Trompeta, el senyor Saxo o el senyor Trombó, eren els encarregats de tocar en les xarangues i animar les festes com les cercaviles. Els instruments de vent

de fusta com les senyores Dolçaines eren les que participaven en les festes falleres. Els instruments de corda fregada, Viola, Violí i Violoncel, formaven part de les cerimònies; els de corda percutida com les guitarres i bandúrries formaven part de les rondalles, i els de percussió formaven part generalment de tots els esdeveniments perquè eren majoritaris (Xilòfon, Tabal, Castanyetes...) i molt participatius i així cadascú en aquesta ciutat se sentia part d’ella, i oferia un poquet de la seua destresa i virtuosisme.

La nostra
protagonista
del conte és
la senyoreta
Melodia

Però la nostra protagonista del conte és la senyoreta Melodia. Us la descriuré. Melodia és elegant, bonica, dolça i normalment sempre fa una música molt alegre, riallera i viva, com ella, que no para quieta ni un moment, perquè ella és així,

encara que quan s'enfada la seua música té un poquet més de tensió i, de vegades (però poques vegades), pot espantar un poquet. En les ocasions en què Melodia ha rebut una mala notícia o està una miqueta trista, la seua cançoneta es torna melancòlica, però no deixa de tindre eixa tendresa que la caracteritza.

Així doncs, la nostra amiga Melodia i la seua família, la mare Musicalitat, el pare So i la seua germaneta Tonada, junt amb les seues cosines les Notes Musicals, eren coneguts per tot el poble perquè eren molt importants en totes les obres que interpretaven.

Els millors amics i amigues de Melodia sempre estaven amb ella i eixien a jugar totes les vesprades. Eren les seues cosines Notes Musicals, les germanetes Clau de Sol, Clau de Do i Clau de Fa i els

germans Pentagrama i Ritme. Sempre eixien al carrer després de l'escola per a jugar i sense voler compendre noves obres i cançons.

Un dia que estaven a la plaça varen conèixer un nou company, venia d'un altre país i es deia Cànon. Cànon es limitava a escoltar perquè era un poquet tímid i encara no havia explicat quina era la seua virtut. Es limitava a participar en els jocs que deia la resta de xiquets i a sondar el terreny.

Una vegada, les germanetes Clau de Do i Fa varen començar a discutir perquè totes volien formar part de la mateixa cançó però amb el mateix protagonisme. Melodia, Pentagrama i Ritme començaren a dir que això no era possible, que sempre la Clau de Sol és la que s'encarrega de portar la veu cantant amb Melodia, i les

altres, junt a la família Harmonia, cobraven un altre protagonisme, en alguna ocasió sí que duïen la tonada però la majoria de vegades no, i havien d'entendre que cadascú té el seu lloc, no es podien canviar les regles. Però les xiquetes no hi estaven d'acord i començaren a cridar Melodia i dir-li que era una sabuda, els altres amics varen intentar parar la discussió, excepte Cànon, que solament es dedicava a observar, però no varen aconseguir calmar res.

La baralla va ser tan forta que Clau de Fa i Do se n'anaren enfadades. Passaven els dies i no sabien res d'elles fins que Clau de Sol va deixar d'aparèixer a la plaça i al parc i la resta d'amics intentaven jugar als jocs d'abans però sense resultat, solament eren capaços de fer ritmes, perquè s'adonaren que les notes posades en el

Pentagrama sense cap clau davant no servien per a res, perquè es tornaven mudes, sense nom.

Un dia Cànon anà a casa de Melodia a dinar i els pares d'ella els preguntaren si havien arreglat el problema amb les seues amigues, que això no podia continuar així i que havien de buscar-hi una solució.

Així doncs, a Cànon se li va ocórrer una idea, va cridar Melodia i entraren en acció. Anaren a casa de les germanetes Clau, els pregaren que parlaren amb ells. Els demanaren perdó i els explicaren que s'adonaren que sense elles no era el mateix. Els jocs es quedaven buits, d'altra banda la seua presència era indispensable, a més a més havien trobat una solució perquè a vegades tingueren totes la mateixa importància al costat de Melodia. Cànon

tenia una proposta molt bona i tranquil·lament els va explicar la seua funció.

Cànon va proposar fer una cançoneta nova interpretada en principi per la Clau de Sol, però que després d'un poquet la repetiria igual la Clau de Do per a més tard començar amb ella Clau de Fa. D'aquesta manera totes tindrien el

mateix protagonisme i la mateixa música amb Melodia en diferent temps però juntes sonaven fenomenal. D'aquesta manera trobaren la qualitat de Cànon, que va aconseguir posar pau entre tots els amics i que els componguera melodies per a totes les claus quan volien fer les coses les tres iguals. Una mateixa Melodia per a totes elles.

Després d'això mai varen anar-se'n a casa sense parlar i arreglar els seus malentesos, perquè sabien que tots eren molt importants en el grup, cadascú amb els seus defectes i les seues virtuts. Van estar units i confiaren sempre els uns amb els altres.

I aquesta és una de les històries que ocorregueren a Musilàndia.

Després
d'això mai
varen anar-
se'n a casa
sense parlar
i arreglar
els seus
malentesos

Diccionari del conte**CÀNON**

Forma musical en la qual es repeteix una melodia però en diferents intervals de temps. Un dels més coneguts és el Cànon de Pachelbel.

CLAU DE FA

S'escriu al principi del pentagrama per a donar nom a les notes, la més coneguda s'escriu en la quarta línia del pentagrama, la nota que s'escriu ací rep el nom de fa i així successivament. Normalment els instruments que toquen en aquesta clau són greus o veus greus com el violoncel o la mà esquerra del piano. (També existeix la clau de fa en tercera línia, la nota fa serien les notes que estigueren en eixa línia del pentagrama.)

CLAU DE SOL

És la més coneguda. S'escriu al principi del pentagrama per

a donar nom a les notes, com que s'escriu des de la segona línia, eixa nota rep el nom de sol i així successivament. S'escriu en el pentagrama superior d'una obra musical i serveix per a veus agudes i molts instruments aguts com el violí, la flauta, la mà dreta del piano, una soprano, etc.

CLAU DE DO

S'escriu al principi del pentagrama per a donar nom a les notes. N'hi ha quatre tipus, de clau de do: do en primera, do en segona, do en tercera i en quarta línia segons en quina línia del pentagrama es comença a escriure eixa clau. L'utilitzen instruments com la viola, que és més greu que el violí però no tant com el violoncel.

HARMONIA

Ix quan toquen o canten diverses veus juntes però l'escolten com si fóra una solament.

INSTRUMENTS MUSICALS

És un objecte amb el qual fem so, encara que també diguem que la nostra veu és el nostre instrument i no és un objecte, però sí que l'utilitzem per a cantar i fer sons.

MELODIA

La melodia és una successió de sons amb una coherència. En escoltar-la normalment sona molt bonica i agradable.

NOTES MUSICALS

En són set i cadascuna pertany a un so: Do, Re, Mi, Fa, Sol, La i Si.

PENTAGRAMA

Són cinc línies paral·leles i horitzontals on es posen les notes.

RITME

És el primer que va existir, quan es combinen elements musicals (notes, silencis...) en un ordre normalment simètric. També existeixen ritmes en altres arts com la dansa i la poesia.

**1- Completa les definicions
del conte. Ànim!!!**

A: _ _ _ _ _

El que eren Melodia, les Claus,
Pentagrama i Cànon.

B: _ _ _ _ _

Una de les característiques de
Melodia.

C: _ _ _ _ _

Amic estranger de Melodia.

D: _ _

Una de les Claus.

E: _ _ _ _ _

Una de les característiques de
Melodia.

F: _ _ _ _ _

Festa on toquen les dolçaines
i el tabal.

G: _ _ _ _ _

Què és Tonada de Melodia?

H: _ _ _ _ _

Es pareix a Melodia en el
nom i fa que Clau de Fa i Do
tinguen protagonisme.

I: _ _ _ _ _

Sinònim de mateix. Quan les
Claus fan la mateixa melodia
la fan així.

J: _ _ _ _ _

El que feien els amics a la
vesprada.

L: _ _ _ _ _

Títol del conte.

M: _ _ _ _ _

Protagonista del conte.

N: _ _ _ _ _

Nom de les cosines de Melodia.

O: _

Quarta lletra del nom de la protagonista.

P: _ _ _ _ _

Amic de Melodia. 5 línies on es fiquen les Claus i les notes.

Q: _ _ _ _ _

Com no podia estar Melodia.

R: _ _ _ _ _

Germà de Pentagrama.

S: _ _

Una de les Claus.

T: _ _ _ _ _

Instrument de vent metall que participa en les xaranges.

U: _ _ _ _ _

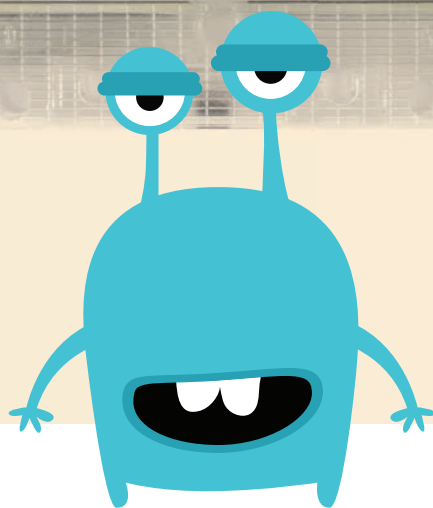
Com varen estar els amics.

V: _ _ _ _ _

Instrument de corda fregada més gran que el violí i menys que el violoncel.

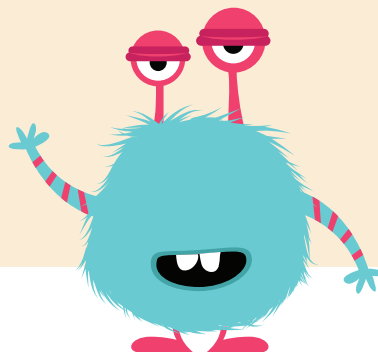
X: _ _ _ _ _ Instrument de percussió.

2- Dibuixa Melodia i els seus amics.

Hi ha nits en què els monstres
ixen tots a ballar
al ritme dels trons
i a la llum dels llamps.
Els encanta el soroll,
la pluja i la nit
i que tothom, en veure'ls,
pegue un bon crit.
Si els veus aparéixer
prop del teu llit,
obri bé els ulls
i prepara els oïts.
No tingues por
perquè vas a contemplar
la dansa més esgarrifosa,
fantàstica i espectacular.
La mòmia farà
el ball dels set vels
mentre l'home del sac
toca el tabalet.

A la cuca fera
li agrada el hip-hop
i es queda sense alé
entre salts i bots.
Dràcula i Frankenstein
canten albaes
mentre l'home llop toca
la dolçaina amb les sarpes.
La bruixa Curruixa
és més de pasdoble
i quan toca la banda
s'agarra bé a l'ogre.
Però, compte amb no fer
un bon aplaudiment
amb fortes palmades
i gran sentiment.
Si els monstres s'enfaden
ja pots intentar fugir
que no hi haurà amagatall
que et lliure de patir!

La Quarantamaula va embolicar l'esmorzar de la filla i la va advertir:

—Espavila i no tornes a fer tard a escola.

Vintinela, la filla, es va penjar la motxilla al coll i va eixir al carrer a tota paleta. Un instant després, entrava per la porta de l'escola «Fum i Crits», dedicada a l'ensenyament primari i secundari dels monstres i de les altres criatures dolentes.

La profe va entrar a classe, va explicar el tema final, «Ensurts per donar i vendre», i va informar que l'endemà hi hauria examen per accedir al grau de primer de monstres. I, en acabar la informació, es va dirigir a Vintinela i li va dir:

—Si no aprofes, hauràs de repetir curs amb els cagons.

En arribar a casa, va trobar son pare, el Butoni, que estava acabant de parar taula.

—Demà tinc examen, pare. Si aprobe, passaré a primer.

Aquella nit, la Quarantamaula i el Butoni van repassar tots els temes amb la filla i van comprovar que, a banda del tema «Mossos i pessics a les orelles», la resta se'ls sabia per les puntes dels dits.

L'endemà de matí, Vintinela va contestar correctament les cent preguntes que contenia l'examen teòric per passar al grau primer de monstre; però, a l'hora de la pràctica — havia d'atemorir un xiquet de huit anys que tornava a casa passades les deu de la nit—, va entropessar amb un fanal del carrer, es va emportar per davant tres bosses de fem, es va enganxar una cama en una reixa, va xafar la cua d'un gat i en comptes d'amollar un crit

espantós, li va eixir una mena
de lladruc de gos de bolquers.

[p. / 61]

—Uu-buub!

El xiquet, és clar, va passar
de llarg sense adonar-se'n de
la intenció de l'aprenent de
criatura monstruosa.

La profe, que havia presenciat
la pràctica de Vintinela, li va
amollar un sermó més llarg que
un dia sense pa, li va posar un
zero més redó que la boca d'un
got i l'endemà la va portar a
la classe dels cagons.

Durant sis mesos, Vintinela
va estudiar més de quaranta
llibres que explicaven la
intensitats dels udols dels
llops, els moviments dels peus
dels zombis, la duresa dels
ullals i la velocitat del vol
dels vampirs, la llargària i
la qualitat dels llençols dels
fantasmes...

—Això és necessari, mare?

Li va
amollar un
sermó més
llarg que un
dia sense pa,
li va posar
un zero més
redó que la
boca d'un got
i l'endemà
la va portar
a la classe
dels cagons

—I tant! Una criatura monstruosa ha de saber de tot per atemorir els humans.

A més, la mare i el pare li van regalar un llibrot que explicava la vida de la mòmia Blanquinoso, de la bruixa Merenguela i de la calavera Kokis.

—I ara tria el tipus de monstre que vols ser i assaja davant d'un espill, filla.

Vintinela va pensar que podia ser, més o menys, com la mare, i dedicar-se a espantar les criatures humanes que es portaven malament. Per això, es va posar davant d'un espill, va unflar les galtes, va arrufar els ulls i va intentar cridar amb totes les forces.

—Aiiiii!

El pare va acudir tot alarmat.

—Què et passa, filla?

—No em passa res. És que vull ser com la mare i, per això, estava assajant per a fer por...

El pare li va passar la mà pels cabells i li va comentar que la mare Quarantamaula tenia unes condicions molt difícils d'aconseguir.

—Ehem! Perquè té els ulls de gat, la cua de pollastre i la pell més negra que la sutja. Ah! I pot fer una veuota capaç d'atemorir els dimonis de l'infern.

Després de berenar, Vintinela va pensar que podia intentar ser com el pare Butoni. Per això, es va posar davant de l'espill, va obrir els ulls de bat a bat, va ensenyar la dentadura, es va estirar les orelles amb tota la gana i va cridar des del fons de la gola:

—Aiiiiii!

La mare va acudir tota preocupada.

—Què et passa, filla?

—Que vull ser com el pare i estava assajant davant de l'espill...

La mare li va explicar que per a ser com el pare calia tenir banyes, la panxa com un timbal i les ungles llarguíssimes.

—Ah! I una veuarra que ja la voldria tenir el rei dels gripaus.

A la nit, la Quarantamaula i el Butoni, asseguts al sofà del saló, s'ho parlaren amb tota la seriositat.

—Jo crec que la xica no té massa vocació de monstre... - va comentar el pare.

—I, a més, no té aspecte ni condicions per a ser-ho — va dir la mare—. Fet i fet,

s'assembla moltíssim a les criatures humanes.

—Exacte. I, a més, guapa i trempada.

L'endemà, el pare i la mare van visitar una llibreria monstruosa i van comprar un grapat de llibres de plantes, minerals, jocs de taula i receptes de cuina per a xiquets i xiquetes amb bona gana de menjar.

—Els en pose un de pirates i de fades voladores?— va preguntar la llibretera.

—D'acord.

* * *

Passaren els dies, les setmanes, els mesos i els anys, un rere d'un altre, com una processó de formigues.

Vintinela va créixer com la resta de les criatures

humanes, és a dir, cap amunt i cap als costats. I un dia del mes de maig, es va presentar a uns exàmens que es deien «Funcionariat d'hisenda».

—Això què és? —va preguntar el pare.

—Ehem! Són unes persones que cobren diners a les altres.

Una temporada després, la Quarantamaula i el Butoni van comprovar que Vintinela, amb una aparença de persona humana, feia més por que totes les criatures monstruoses del catàleg oficial.

Els cinc sentits de les falles

Quan la lluna i el sol es posen a xarrar, mai se sap si estan discutint de manera dialogada o dialoguen amb discussió no acalorada; la qüestió és que tenen molt de temps per a xarrar, serà per temps? Palmari és, que a continuació tindrem una d'eixes "xarradetes" que ens faran comprendre el títol d'aquesta historieta.

Doncs, açò va ser que era una setmana abans de la **plantà** de les falles, sol i lluna iniciaren la conversa espacial-fallera del moment.

Sol:

Què fas, estimada lluna?

Lluna:

Esperant la plantada dels ninots i imaginant com quedaran d'adornats els

pobles de la Comunitat Valenciana.

Sol:

Alguna vegada has pensat, sent plena o mora, que les falles activen els sentits de tot aquell que viu o admira la festa josefina?

Lluna:

Moltes vegades, estimat astre rei. A més, he pensat, en més d'una ocasió, que tu i jo som la raó que així siga.

Sol:

Guauuu! M'ho podries explicar ara que estan a punt de ser les falles plantades?

Lluna:

Clar que sí. Atén.

LA VISTA:

Gràcies a eixa llum que projectes, podem vore els preciosos monuments per tot arreu. Podem gaudir del colorit dels trages i vestimentes dels

fallers i falleres. Observar la preciositat dels focs artificials que, des d'on estem tu i jo observant, són únics, meravellosos i l'enveja de molts.

Sol:

Sí, tens raó. Faig un esforç per a aconseguir que la llum arribe a la terreta valenciana i faça el seu paper! Escolta el que et diré.

EL GUST:

Gràcies a un munt de persones que dediquen temps i el bon gust per vestir les falleres i els fallers i empolainen la ja bonica cara de la dona valenciana, podem dir: xe, tu, quin bon gust que tenen per fer les coses ben fetes! A més, el gust per superar-se, any rere any, en l'organització d'aquesta meravellosa festa. Sense oblidar el bon gust per millorar el colorit dels castells que tant encisen els festers i no festers.

Lluna:

T'has oblidat d'una cosa!

Sol:

Segura?

Lluna:

Com no! Els xurros, el sabor d'un bon xurro fregit en aquestes festes és insuperable!

Sol:

Vaja! És de veres... I els xurros fallers!

Lluna:

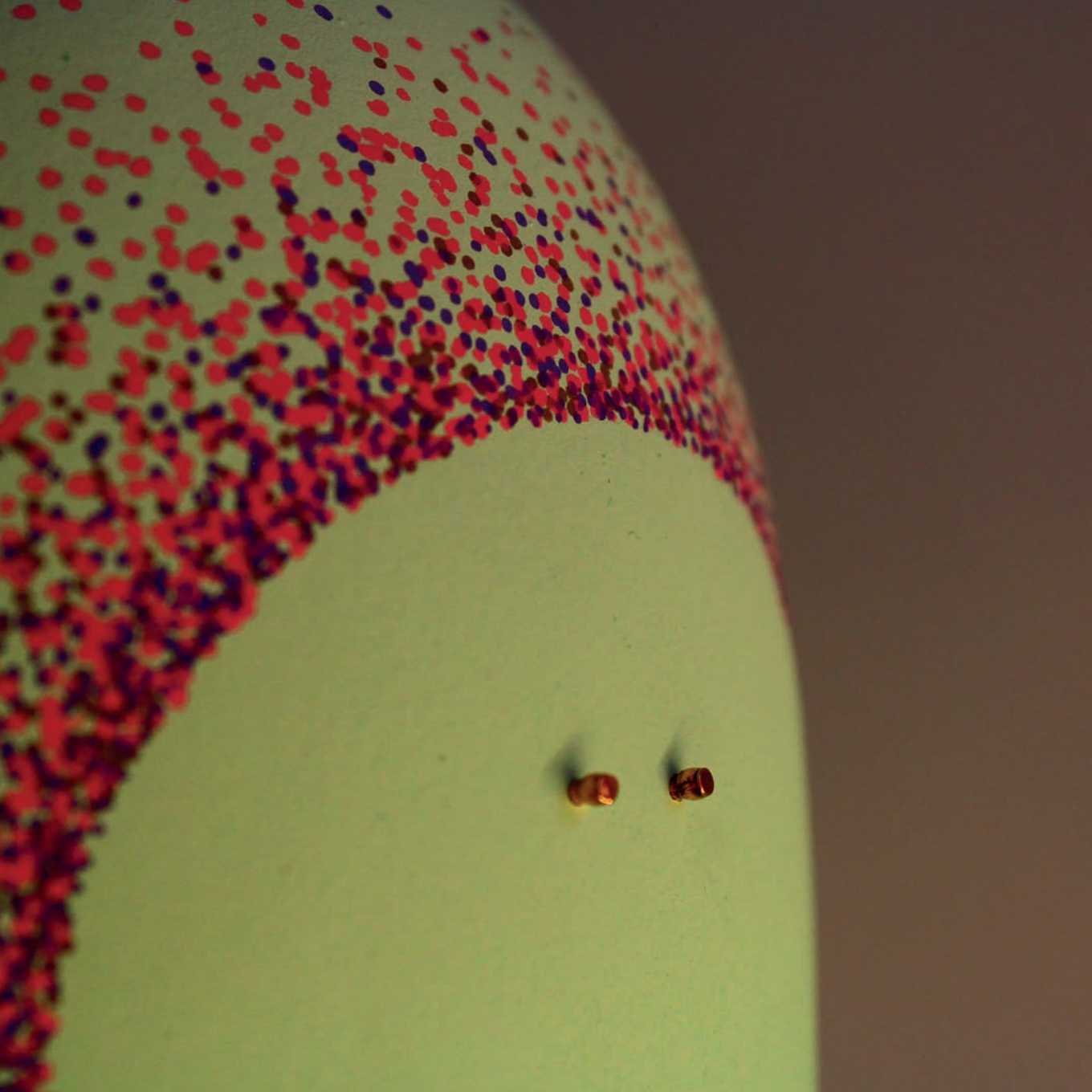
I què opines del tacte?

Sol:

Et conte!

TACTE:

Per a fer les crítiques de les falles cal tindre enginy i molt de tacte perquè les crítiques falleres et facen pensar i somriure. I què hem dius del tacte que cal manifestar quan les falleres

i fallers veuen cremar la seua falla? Doncs tacte de consolació, d'esperança i tacte per a fer comprendre que en això no acaba la festa. I, molt palmari, eixa calor que t'arriba a la cara quan arriba el moment de convertir-se la falla en cendra, el tacte t'ho recorda: acaba ací, comença demà. Les abraçades i les encaixades de mans són el senyal de satisfacció.

Sol:

Que sentimental que eres!

Lluna:

Tu creus? Atura el carro, que ara et toca a tu parlar de l'olfacte.

Sol:

Sí. És possible que el meu sentimentalisme aparega!

OLFACTE:

Estimada lluna, fas dormir la gent i... l'endemà ha de despertar. Tot comença amb una

bona **despertà** que fa arribar als nostres nassos eixe inconfusible olor a pólvora matinera. M'encisa eixa olor! I què em dius del blanquinós fum de les **mascletaes**: penetrant i boirós. Però on la festa fa caure llàgrimes que banyen les galtes de tots és quan l'olor de les roses i dels clavells que vesteixen la Mare de Déu ameren la plaça durant diversos dies: grandios.

Lluna:

Doncs únicament falta el sentit de l'oïda.

Sol:

Aquest sentit emborratxa l'ànima de qualsevol que gaudeix d'aquestes festes!

Lluna:

Estàs segur?

Sol:

I tant! T'ho explique. Millor encara, pensa i conta'm.

Lluna:

Ho intente!

Oïda:

Benvolgut sol, només saber
que em podria passar totes les
festes amb els ulls tapats, i
poder gaudir de la festa com
qualsevol persona, és prou
raó per a poder indicar que
els sorolls dels coets, els
crits d'alegria dels fallers
i falleres quan reben algun
premi i, com no, la MÚSICA
que embolica ciutats i
pobles al llarg de les festes
josefines, és prou per a poder
dir que festa i música són
inseparables, la parella ideal
per a poder dir visca l'himne
de la NOSTRA TERRETA: "Per a
ofrenarrrrr..."

Sol:

D'acord, d'acord. Que em fas
plorar!
Que em fas dir: "Quina festa
més bona!"
Que em poses els pèls de punta.
Quin perfum a pólvora!

Quina meravellosa música
escoltem per tot arreu!

Lluna:

Aconseguit! Ja veig que eres
viu com la pólvora! Doncs ací
acaba "açò va ser que era". Ara
toca dir al món i demostrar-
ho que les falles sí QUE TENEN
CINC SENTITS, i bona festa. Per
a ofrenarrrrr... MI, FA, SOL, FA,
MI, RE, RE.

La dolçaina, el tabalet i el sol

Fa molt de temps,
prop d'uns camps plens
de margarides i roselles,
calfava un fantàstic SOL
una terra plena de tarongers.

El silenci del moment trencat
per vespes i abelles,
un miracle meravellós
s'inicià
per als futurs anys i segles.

Bufava la dolçaina al vent,
musicals notes suaus a l'oïda.
Escoltava el cilíndric tabalet
el que el vent portava en la
fugida.

Sorprés el tabalet en escoltar
les dolces notes viatgeres,
respon encisat i sense pensar
la seua pell fent vibrar.

El SOL era l'observador
d'aquell espectacle musical.
Dolçaina, notes al vent
ballador;
tabalet, vibracions al vent
provençal.

Dos complementaris sons
nasqueren un dia amb SOL.
Amistat nasqué
entre dolçaina i tabalet,
gràcies al sol i al suau vent.

FA SOL,
SI, SOL FA.

Des d'aquell preciós dia,
sense faltar a la festa
valenciana,
estan sempre fent de guia
la dolçaina i el tabalet.
Clar està,
pentagrama... amb les notes
musicals.

I la història acaba ací:
DO, RE, MI, FA SOL, LA i SI.

FA SOL,
SI, SOL FA.

**La musicalitat de les
llàgrimes josefines**

Són les llàgrimes en la crida
les primeres sensacions
[musicals
per a gaudir de la festa
[valenciana
un any, un altre any i enguany.

Són les llàgrimes eixutes
observades en les mascletaes,
les vibrants notes a flor de pell
del forà i del valencià.

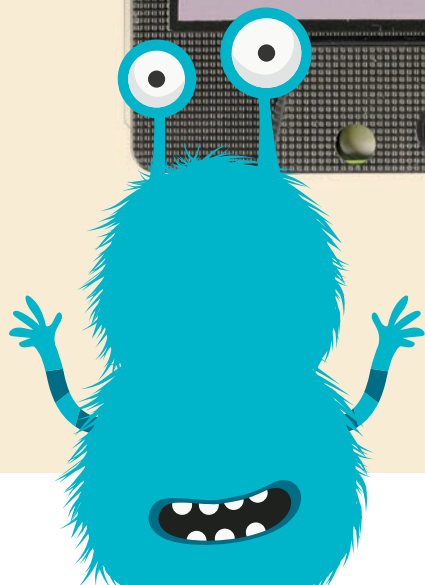
Són les llàgrimes lluentes
[dels valencians
quan les notes musicals de
[l'himne
s'escolten enèrgicament als
[casals,
als camins, als carrers: molt
[digne.

Són les llàgrimes d'amor,
de la mare valenciana,
que rítmicament mussiten
[clamor
a les oïdes de la filla amada.

Són les llàgrimes dels fallers
[i falleres
les que banyen roses i clavells,
flors abraçades de mil maneres
que van formant el mant de la
[Mare de Déu.

Són les llàgrimes de final de
[festa
les que afloren com a notes
[musicals.
Batega el cor i fort que batega,
sona la música, sona l'himne:
ara, valencians!

LLÀGRIMES,
MÚSICA,
NOTES,
TORNEM A COMENÇAR.

Personatges

Monstre de l'Andana

Monstre de Baix del Llit

Monstre del Bagul

Monstre de l'Armari

Monstre de la Foscor

(S'obri el teló i ens trobem en una habitació infantil. Hi ha una llitera, un armari, una taula baixa amb dos cadires, una prestatgeria amb llibres, un bagul i una bona estesa de joguets. L'escenari està buit, però de seguida entra per la dreta el MONSTRE DE L'ANDANA, que és de color gris de cap a peus.)

MONSTRE DE L'ANDANA:

(Entrant.) Ja podeu eixir, que se n'han anat tots! *(Fent palmes.)* Vinga, vinga, vinga! Espavileu, caram!

(De baix del llit ix lentament el MONSTRE DE BAIX DEL LLIT, que és del mateix color i dibuix que el terra.)

MONSTRE DE BAIX DEL LLIT:

Ausades que eres impacient, monstre de l'andana!

MONSTRE DE L'ANDANA:

(Burleta.) Ausades que eres lent, monstre de baix del llit!

(S'alça la tapa del bagul i ix el MONSTRE DEL BAGUL, que és de color roig.)

MONSTRE DEL BAGUL:

Eres massa matiner, monstre de l'andana.

MONSTRE DE L'ANDANA:

(Com abans.) I tu molt dormilega, monstre del bagul.

(S'obri la porta de l'armari i ix el MONSTRE DE L'ARMARI, que és de molts colors.)

MONSTRE DE L'ARMARI:

Perdoneu, que m'havia enredrat amb un jersei i no podia obrir la porta! Estàs segur que se n'han anat tots, monstre de l'andana?

MONSTRE DE L'ANDANA:

Completament segur, monstre de l'armari. Des de l'andana tinc una vista perfecta!

MONSTRE DE L'ARMARI:

Molt bé. Doncs anem avant amb la reunió, no?

MONSTRE DE L'ANDANA:

Sí.

MONSTRE DEL BAGUL:

Un moment, un moment, que falta el monstre de la foscor!

MONSTRE DE BAIX DEL LLIT:

Cert. On s'haurà ficat?

MONSTRE DE L'ARMARI-**MONSTRE DEL BAGUL:**

(Alhora.) Al rebost!

MONSTRE DE BAIX DEL LLIT:

(Riu.) Sí. És que li agrada molt l'oloreta del formatge...

MONSTRE DE L'ANDANA:

Aniré a buscar-lo.

MONSTRE DE BAIX DEL LLIT:

No cal, home!

(El MONSTRE DE BAIX DEL LLIT es fica dos dits a la boca i amolla un xiulit terrible. Sona fora una porta que es tanca i una remor de passos apressats. Entra per l'esquerra el MONSTRE DE LA FOSCOR, que és negre de cap a peus.)

MONSTRE DE LA FOSCOR:

(Entrant de pressa.) Què passa? Que hi ha foc?

MONSTRE DE BAIX DEL LLIT:

No, home, no. *(Assenyalant els altres.)* Hi ha assemblea.

MONSTRE DE LA FOSCOR:

Doncs per una assemblea no feia falta xiular tan fort, caram, que m'has esglaiat.

MONSTRE DE L'ANDANA:

(Sever.) Com dius eixes coses, xe? On s'ha vist un monstre que s'esglaie?

MONSTRE DE LA FOSCOR:

(Molt digne.) Doncs ací mateix, mira. I no sóc l'únic, que ho sàpies!

MONSTRE DEL BAGUL:

La veritat és que a mi també m'esglaiaven els sorolls inesperats...

MONSTRE DE BAIX DEL LLIT:

I a mi, les tempestes!

MONSTRE DE L'ARMARI:

Val, val, deixem el tema. Hem vingut a parlar d'un assumpte important, no hauríem de perdre el temps amb favades.

MONSTRE DE L'ANDANA:

Tens tota la raó. Anem al cas.

MONSTRE DE BAIX DEL LLIT:

Tu diràs, que ens has convocat.

MONSTRE DE L'ANDANA:

Vos he convocat perquè tenim un gran problema. Què dic, gran! Un problema enorme,

immens, colossal, gegantí, terrible, espantós...

MONSTRE DEL BAGUL:

(Tallant-lo.) Val, val, ja t'entenem.

MONSTRE DE LA FOSCOR:

Espantós? Però no era que els monstres no podíem espantar-nos?

MONSTRE DE L'ARMARI:

És una manera de parlar, caram! Deixeu-lo continuar amb el raonament.

MONSTRE DE L'ANDANA:

(Al MONSTRE DE L'ARMARI.)

Gràcies. *(Als altres, solemne.)* El problema, benvolguts companys, és que les criatures d'esta casa ens estan perdent la por.

MONSTRE DEL BAGUL:

(Espantat.) Què dius?

MONSTRE DE BAIX DEL LLIT:

(Igual.) Ai, mare meua!

MONSTRE DE LA FOSCOR:

(Molt tranquil.) No, home, no.

MONSTRE DE L'ARMARI:

Calleu, caram, que té raó! No heu notat que Hugo ja no plora quan veu la porta de l'armari oberta? No heu vist que la tanca d'una revolada i es queda tan ample? Això per no parlar de Martina... Martina ja regira el armari tan tranquil·la, encara que estiga a soles!

MONSTRE DE L'ANDANA:

Exacte! Si ja s'han atrevit fins i tot a pujar a l'andana sense la companyia d'un adult... A l'andana, que sempre els havia espantat tantíssim!

MONSTRE DE L'ARMARI:

(Als altres.) Vinga, digueu la veritat. Vosaltres no heu notat res?

MONSTRE DE BAIX DEL LLIT:

Home... La veritat és que ja fa molt que no em busquen baix

del llit... Ara apaguen el llum i s'adormen com a soques!

MONSTRE DEL BAGUL:

(Trist.) De mi ja no se'n recorden tampoc. A voltes, quan obren el bagul, ni tan sols m'amague... I no em veuen! Vos ho podeu creure? No em veuen!

MONSTRE DE L'ARMARI:

(Al MONSTRE DE LA FOSCOR.) I tu? No tens res que contar?

MONSTRE DE LA FOSCOR:

No. *(Presumint.)* Si a mi hi ha qui em té por tota la vida, home!

MONSTRE DE L'ANDANA:

Quina sort tens... Tu pots quedar-te, si vols, però nosaltres hem de buscar-nos unes altres criatures a les que espantar.

MONSTRE DE BAIX DEL LLIT:

(Molt trist.) Però això és precis?

MONSTRE DEL BAGUL:

(Igual.) No hi ha un altre remei?

MONSTRE DE L'ANDANA:

Ja m'agradaria, però no. Si no li férem por a ningú, quina classe de monstres seríem?

MONSTRE DE L'ARMARI:

Uns monstres de pega.

MONSTRE DE L'ANDANA:

Exacte! I ho podem consentir, això?

MONSTRE DE L'ARMARI:

No!

MONSTRE DE BAIX DEL LLIT:

De cap manera!

MONSTRE DEL BAGUL:

Ni pensar-ho!

MONSTRE DE L'ANDANA:

Doncs això. Si no volem passar de ser uns monstres terrorífics a ser ninots de falla, hem de buscar unes

altres criatures que ens tinguen por. Molta por!

(Tots els monstres es queden per un moment en silenci, pensarosos. El MONSTRE DE LA FOSCOR s'aparta dels altres i es posa a regirar l'habitació com si buscara alguna cosa.)

MONSTRE DE BAIX DEL LLIT:

(Molt content.) Ja ho tinc! Per què no ens n'anem a casa dels cosins d'Hugo i Martina? Encara són molt menudets, no crec que ja tinguen monstres a casa...

MONSTRE DE L'ARMARI:

És una idea magnífica, monstre de baix del llit!

MONSTRE DEL BAGUL:

Un moment, companys! Estic segur que els cosinets d'Hugo i Martina tindran un armari i un llit... *(Assenyalant el MONSTRE DE L'ARMARI i el MONSTRE DE BAIX DEL LLIT.)* Vosaltres dos no tindreu

problemes. *(Girant-se al*
MONSTRE DE LA FOSCOR.) I tu
tampoc, si et decideixes a
acompanyar-nos! Sempre hi ha
algun racó fosc en una casa...

MONSTRE DE L'ARMARI:

No entenc què vols dir,
monstre del bagul.

MONSTRE DE L'ANDANA:

Vol dir que ell i jo ho tenim
més complicat. Què passarà si
no tenen bagul ni andana? Què
serà de nosaltres?

MONSTRE DE BAIX DEL LLIT:

(Disgustat.) És de veres! Vos
hauríeu d'anar a una altra
casa... I jo no vull, caram!
Sempre hem viscut junts!

(Els quatre monstres
ploriquegen, s'abracen,
protesten... EL MONSTRE DE
LA FOSCOR deixa d'explorar i
se'ls acosta.)

MONSTRE DE LA FOSCOR:

Calma, calma, per favor! Esteu armant un drama per no res. Si no tenen andana ni bagul, sempre podreu trobar un altre lloc... Podeu ser els monstres del rebost, o de l'armariet del bany, o del calaix de la roba, o de la dutxa, o del sofà... Entre tots trobarem la solució. Tot serà qüestió d'adaptar-se una mica!

MONSTRE DE L'ARMARI:

Tens tota la raó.

MONSTRE DEL BAGUL:

Espera, espera! Això vol dir que te'n vens amb nosaltres, monstre de la foscor?

MONSTRE DE LA FOSCOR:

I tant que sí! Què faria jo a soles en esta casa tan gran? Encara que s'espantaren de tant en tant, m'avorriria moltíssim...

(Alegria general i sorollosa entre els monstres.)

MONSTRE DE L'ANDANA:

Calleu, que crec que tornen! *(Abocant-se a la finestra.)* Sí! De pressa, cadascú al seu lloc!

MONSTRE DE BAIX DEL LLIT:

Espereu! Que vos sembla si els donem un últim esglai per acomiadar-nos? Així es recordaran sempre de nosaltres!

MONSTRES:

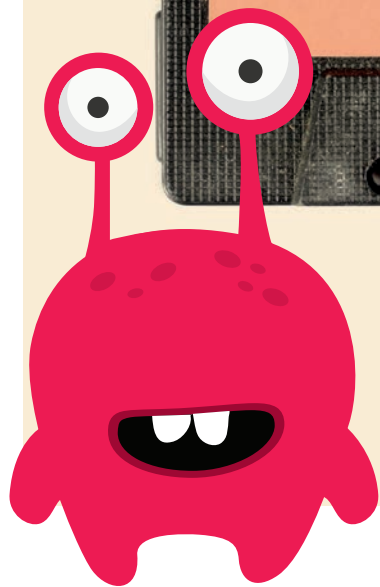
(Alhora.) Gran idea!

(Tots els monstres s'amaguen on poden. Sona per l'esquerra una porta que es tanca. Al temps que l'escenari queda en negre, els cinc monstres llancen un alarit terrible.)

MONSTRES:

(Alhora.) Buuuuuuuu!!!!

FI

Els meus fills no ho
saben, però tenen un
deute amb Paco Muñoz i el
tenen per herència. Amprí
a Paco històries, cançons i
sentiments, i no li'ls he pogut
retornar ni agrair prou.

Ningú ens ensenya a ser
mares, el que fem més sovint
és reproduir allò que feren
amb nosaltres i vaig cantar
a Marina i a Artur les
cançons de bressol amb què
m'acaronava ma mare però en
fer-se grans, vaig haver de
buscar poesies i cançons per
a ells i totes les que tenia de
la meua època escolar eren en
castellà i parlaven d'altres
terres i d'altres realitats.

Sempre he pensat que no es
reconeix prou, ni amb diners
ni amb prestigi, la literatura
i la música dedicada als
menuts i em reconcilia amb
la indústria cultural el
fet de saber que Paco Muñoz
és l'excepció. Ha pogut

viure de fer-nos feliços,
de reivindicar la cultura
popular, les nostres terres
—cap com ell ha parlat de les
nostres valls i de les nostres
serres— i també la música
d'altres països que es banyen
amb la mateixa mar.

Les lletres de Paco Muñoz
parlen de les coses senzilles
i humils que fan la vida
important: les floretes de
la Mariola i el Micalet de
la Seu, la masovera que se'n
va al mercat i l'artista que
torna de París, els cavallers
amb armadura, el tren de
Carcaixent i el capellà que ja
no canta.

Històries populars amb què
crear un imaginari col·lectiu
que no teníem. Cançons que
ballí amb els meus fills,
cançons per a desesperar-
nos mentre les repetien
una vegada i una altra,
incansables, com han de ser
els xiquets.

Gràcies a ell, aprengheren
sense escola versos de Teodor
Llorente, de Vicent Andrés
Estellés, de Martí i Pol i
aprengheren que la poesia és
ritme i pot ser alegria o dol
però sempre serà sentiment.
Paco Muñoz és —i ell ho sap—
el cantant més volgut de la
nostra terra, el país que tant
s'ha estimat.

*Escriptor.

La cultura d'un poble,
de cada poble, està
formada per la seua llengua
i el conjunt de creences i
costums que el fan ser com
és. La cultura és una moneda
amb dues cares, llengua
pròpia i creences pròpies,
no pot existir una cara sense
l'altra. Dins del bagatge
que entenem com a cultura,
hi ha una part fonamental,
l'imaginari fantàstic. Totes
les cultures posseeixen un
imaginari compartit, uns
personatges que protagonitzen
contes, llegendes i
rondalles, que encarnen
les pors i les esperances
d'una collectivitat. La
globalització amenaça de
convertir en referents
únics els mites anglosaxons,
popularitzats pel cinema i la
maquinària propagandística i
mercantilista de la indústria
de consum. Fa pocs anys, la
batalla semblava perduda. Qui
contava rondalles? Quatre
vellets i algun que altre

contacontes. Però alguna
cosa va començar a canviar.
Els monstres valencians van
reviscolar de les cendres
de llegendes i rondalles,
van arribar a l'escola, a la
literatura, la nova cançó
infantil i fins i tot, la
televisió d'À Punt. Els
monstres es van aliar amb la
força més poderosa del món,
la imaginació dels menuts. I
ara, són imparables. Si sou
adults, potser no haureu
sentit parlar del Butoni, de la
Quarantamaula o de la Bubota.
Però si sou infants, ben segur
que sí. Què ha passat?

Moltes llegendes i rondalles
han conservat històries
de monstres. A casa nostra
i arreu del món. Hi ha
criatures compartides amb les
mitologies veïnes, d'altres,
endèmiques. Circumscribtes a
les rondalles, tenen els dies
comptats. Sobreviuran en la
mesura que continuen vives
les persones, normalment

grans, que coneixen les seues històries. I després, desapareixeran. El procés no és irreversible. Els valencians hem demostrat com es pot capgirar. L'imaginari fantàstic només es pot salvar si torna al poble, d'on va nàixer, amb ajuda de la música, la literatura, els narradors orals, l'escola, la televisió...

Però, quins són els monstres valencians? Coneixeu les serps amb cabellera o les serps gegantines? La serp de la Sanxa (l'Albufera), de la qual ens parla un conte de Blasco Ibáñez; la serp Marieta (Vilallonga) o Tereseta (Olocau), devoradores de persones; la serp de la cova de Monòver que paralitza amb la mirada; les serps amb cabellera, a Museros; les serps que mamen i deixen sense llet les mares (llegiu el relat "Ofidi" de Josep Lozano)... Enric Valor, també ens

parla d'una serp gegantina, devoradora de passejants, que habitava la serra de la Carrasqueta, entre Alcoi i Xixona, en la rondalla "El forçut de Xixona".

I què me'n dieu dels dracs? Hi ha dracs valencians? I tant que sí. Els dracs, tan presents en les mitologies nòrdiques, a casa nostra comparteixen la tasca de guardar tresors amb gegants o ogres negres. Banyeres de Mariola celebra l'espectacle teatral més multitudinari, amb més de tres-cents actors, cada tres anys, basat en *La llegenda de Sant Jordi*; a València, encara es conta la història del Drac del Patriarca, que podem veure penjat al col·legi dels jesuïtes. Enric Valor immortalitzà una criatura mítica, meitat drac, meitat monstre marí, en "La mare dels peixos", i ens aporta una de les millors descripcions de dracs de set caps de la

literatura. Un drac que habitava les frondes de la Font Roja d'Alcoi, el port de l'Aigüeta Amarga, a qui el protagonista de la rondalla li talla els set caps als peus de la serra de Biscoi. El record dels dracs de les rondalles continua viu en els dracs dels correfocs i les colles de dimonis.

Més amable resulta el Caro, criatura endèmica de la Marina, les serres de Mariola, l'Alcoià, el Comtat i la Safor. Amb cos de mussol i cap d'home, vola a les nits, fent de pastor i buscant cabres perdudes. Segons va aplegant-les, només s'escolta, en la quietud: "Ja en tinc una, ja en tinc dos, ja en tinc tres..." Fins que se li escapen novament i es queixa, amb veu llastimosa "Ja no en tinc cap". I tot torna a començar. Més inquietant és la història del cavall o haqueta de foc, que cavalca rabent i encesa en falmes per les serres

de Mariola i el Benicadell, a la recerca de les ànimes condemnades. Un i l'altra són protagonistes d'una narració fantàstica, *La Vall Encantada* (Bromera).

Moltes de les criatures fantàstiques es fan visibles en dues dates emblemàtiques del calendari, les dues nits màgiques per excel·lència. Tots Sants i Sant Joan. Nits propícies a tota una saga de dimonis valencians de la família dels espantacriures, invocats per atemorir els més menuts. Si voleu conèixer la llista completa vos recomane el capítol corresponent de Màgia per a un poble. *Guia de criatures i creences màgiques populars* (Bullent) o el conte *La Maria no té por* (Andana). En moltes comarques valencianes encara parlen, en veu baixa, del Butoni, un dimoniet que entra a les cases pel forat del pany i busca els xiquets que

no se'n volen anar a dormir. Precisament, per a retre-li homenatge, vaig començar fa anys la collecció de contes infantils "Els amics dels monstres", amb "Els amics del Butoni", il·lustrat per Cristina Duran. El dimoni xicotet és un altre espavilat que habita davall dels ponts i pensa una malifeta rere l'altra. El trobareu en *Quantes rondalles* (Bromera). Però la presència demoníaca

més espectacular i alhora endèmica del País Valencià és la Quarantamaula, una por indefinida, segons diuen aquells que l'han vista, amb potes de gallina i moviments felins. A la Ribera i a la Safor canten: "La Quarantamaula va per les teulades, agafant xiquets i tirant pedrades!

I què me'n direu, de les bruixes valencianes? N'hi ha de barques voladores,

a Peníscola o Tabarca; de rondalla, en “L'albarder de Cocentaina” d'Enric Valor o en “La cançó de les bruixes”; fins i tot, hi ha punts de reunió específics, com ara l'Almàssera del Duc d'Almudaina, la casa de les bruixes de Planes (el Comtat), el camí de les bruixes (Dénia) o les Covatelles d'Oliva. Per no esmentar les bruixes valencianes de major anomenada, les Caspolines del santuari de la Balma, a Sorita,

on s'hi aplegaven autèntiques multituds per demanar-los favors.

La nòmina de monstres ben nostres continua: de menuts (donyets, gambosins, homenets, dimoniets...); de temptadors (esquiladers, dimonis, encantades de fonts i castells); d'enormes (els gegants Arrancapins, Bufanúvols, Tombatossals, els ogres, sovint guardians

de tresors); d'inquietants (la Mala Ventura, el Caro, les presències dels llavadors...); d'ànimes en pena emissàries de l'altre món (el cavall de foc, el Trib Reial, les animetes del Purgatori...).

I no penseu que això dels monstres és només per a infants. Vos recomane una novetat editorial en què vaig tindre el plaer de participar. Por o fugirem. *Les millors llegendes de terror* (Andana). Es tracta d'un llibre de contes escrit entre Joan Borja, Víctor Labrado i jo mateix. Una tria de quinze arguments de terror, narrats i literaturitzats per al públic actual. Hi trobareu personatges com el Trib Reial (la por que acaça aquells que tornen d'una festa a hora horada); el cavall de foc (el genet que busca ànimes en pena per les serres de Mariola); la dona serp (sempre afamegada); la Jonaina de Teulada i la

velleta de la Roca Encantada de la Vila; els mas dels frares encantats del Pontarró o el mas macabre de Patiràs; les bruixes de Tabarca i les bruixes voladores de Peníscola...

Comtat i debatut, els nostres monstres tornen a estar de moda. Gràcies a estudiosos com Joan Borja, *Llegendes del Sud* (Bullent), Víctor Labrado *Llegendes valencianes* (Bromera) i *Llegendes de la ciutat de València* (PAM) o Miquel Puig, *Els mons de Laia* (Andana). I sobretot, a projectes com el conte il·lustrat *La Maria no té por* (Andana), escrit a partir de la cançó del mateix nom de Dani Miquel que ha generat tota una sèrie de sinèrgies en favor de l'imaginari popular. Dani Miquel és, fet i fet, la persona que millor encarna l'aprofitament de la cultura popular per a convertir-la, de bell nou,

en una cultura de masses,
un autèntic fenomen social
que està aconseguint que les
noves generacions d'infants
tornen a cantar en valencià.
A més de la sèrie *Musiquerías*,
és imprescindible el llibre
CD *De por*, un homenatge als
monstres valencians. Hi
trobareu cançons dedicades
a l'home dels nassos, que
s'hi fa visible cada 31 de
desembre, amb tants nassos
com dies resten a l'any; a la
Quarantamaula, una de les
composicions més reeixides; a
les bruixes, als gegants...

Entre uns i altres, com deia,
s'han generat tota una sèrie
de sinèrgies. En primer
lloc, la implicació d'una
generació de contacontes
que ha trobat una pedrera
de recursos en els nostres
personatges fantàstics.
Rondallaires com Tània
Muñoz, Eva Andújar, Almudena
Francés, Lluís Abad, Blai
Senabre, Mònica Palacios... De

segon, la companyia teatral
Disparatario, que recorre
escoles i escenaris amb dues
obres dedicades als nostres
monstres, amb un preciós
valencià de l'Argentina;
l'exposició itinerant "Els
monstres en la cultura
popular", impulsada per la
Coordinadora pel Valencià
de l'Alcoià i el Comtat, ha
visitat ja més de cent escoles
i biblioteques, amb panells
expositius i animacions
lectores; la campanya
"Espanta la por" del Museu
Valencià d'Etnologia, en què
participen més de huitanta
biblioteques de tot el País
Valencià per a programar
activitats de foment de la
lectura durant novembre i
Tots Sants. Per últim, els
monstres fins i tot han
arribat a la televisió, amb
À Punt i la divertida sèrie
de titelles "El cau de les
feretes", protagonitzada
per Bubota, Butoni,
Quarantamaula i Tarasca.

Un dels projectes més interessants és la maleta educativa “La caixa de la Por”. Es tracta d’una maleta amb recursos lectors per a primària, editada per Andana edicions. Entre els recursos, hi ha una guia didàctica amb activitats per fomentar l’expressió i la comprensió orals a partir de *La Maria no té por* i *Musiquerries de por*. El recurs més innovador, que també es pot aconseguir de manera independent, és la baralla “Va de monstres”. Són quaranta cartes per a practicar l’expressió oral i inventar històries, a partir dels personatges i els espais de l’imaginari fantàstic.

Tot indica que els monstres valencians tornen com van arribar, gràcies al costum tan valencià de contar històries. Ara com ara, formen part d’una de les forces més poderoses del món, la fantasia dels infants.

Per a saber-ne més...

La Maria no té por, Dani Miquel i Francesc Gisbert, Andana

Màgia per a un poble. Guia de criatures i creences màgiques populars, Francesc Gisbert, Bullent

Llegendes valencianes, Víctor Labrado, Bromera

Por o fugirem. Les millors llegendes de terror, F.

Gisbert, J. Borja, V. Labrado, Andana

De Por, llibre CD, Dani Miquel, Andana

Avinguda 9 d'Octubre, 114
Port de Sagunt - València
T. 961 188 808

ENS POTS SEGUIR EN FACEBOOK I INSTAGRAM